

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan vakuutusyhtiölakia ja vakuutusyhdistyslakia muutettaviksi siten, että kyseiset lait sopeutetaan vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvien vakuutusyrittäjien lisävalvonnasta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin. Ehdotuksen mukaan vakuutusyrittäjäryhmälle olisi muun muassa laadittava mukautettu vakavaraisuuslaskelma, jolla pyritään siihen, että vakuutusyrittäjien valvonnasta vastaavat viranomaiset pystyvät tekemään nykyistä perustellumman arvion ryhmään kuuluvan vakuutusyrittäjän taloudellisesta tilasta. Vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvien yritysten sisäiset liiketoimet tulisivat Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alaisuuteen. Viraston valvontavaltuuksia ehdotetaan muutenkin lisättäväksi nykyisestään.

Vakuutusomistusyhteisö, eli sellainen emoyritys, jonka pääasiallisena toimintana on omistaa osuuksia vakuutusyrittäjistä, tulisi Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alaisuuteen tiettyjen toimintojen osalta. Vakuutusyhtiön hallitukselle asetettaisiin velvollisuus huolehtia, että yhtiöllä on sen toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Vakuutusyhtiölakia, vakuutusyhdistyslakia ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia ehdotetaan muutettaviksi siten, että niistä kumotaan vieraalla toimialalla toimivien yritysten omistusta rajoittavat säännökset. Työeläkevakuutusyhtiöiden osalta rajoitukset jäisivät eräin muutoksin voimaan.

Vakuutusyhtiölain selvitystilaa ja purkamista koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jos vakuutusosakeyhtiö vapaaehtoisesti luopuu vakuutusliikkeen harjoittamisesta, yhtiötä ei tarvitse purkaa, vaan se voi jatkaa toimintaansa muuta liiketoimintaa harjoittavana osakeyhtiönä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Lisävalvontaan liittyvä mukautettu vakavaraisuuslaskelma olisi laadittava ensimmäisen kerran sen tilinpäätöksen yhteydessä, joka on kulumassa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai joka alkaa kyseisenä kalenterivuonna. Myös vakuutusyhtiön sisäistä valvontaa ja riskienhallintajärjestelmiä sekä vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvien yritysten keskinäisten liiketoimien valvontaa koskevat säännökset tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila	4
1.1. Lainsäädäntö	4
1.2. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/78/EY vakuutusyritysryhmään kuuluvien vakuutusyritysten lisävalvonnasta	5
1.3. Neuvoston direktiivi 92/49/ETY muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta (<i>kolmas vahinkovakuutusdirektiivi</i>) sekä neuvoston direktiivi 92/96/ETY henkivakuutuksen ensivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta (<i>kolmas henkivakuutusdirektiivi</i>)	7
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	7
2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	7
2.2. Keskeiset ehdotukset	7
3. Esityksen vaikutukset	9
4. Asian valmistelu	9
4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	9
4.2. Lausunnot	9
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
1. Lakiehdotusten perustelut	10
1.1. Vakuutusyhtiölaki	10
1.2. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä	23
1.3. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä	23
1.4. Vakuutusyhdistyslaki	24
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	30
3. Voimaantulo	30
LAKIEHDOTUKSET	30
1. Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta	30
2. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	38
3. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	39
4. Laki vakuutusyhdistyslain muuttamisesta	40

LIITE	45
Rinnakkaistekstit	45
1. Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta	45
2. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	54
3. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	57
4. Laki vakuutusyhdistyslain muuttamisesta	60

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Vakuutusyhtiölaki (1062/1979) on yhteisö-oikeudellinen säädös, jossa säädetään vakuutusyhtiöiden toiminnasta. Suomalainen vakuutusyhtiö voi olla yhtiömuodoltaan joko vakuutusosakeyhtiö tai keskinäinen vakuutusyhtiö. Vakuutusyhtiölain mukaan sekä keskinäiseen vakuutusyhtiöön että vakuutusosakeyhtiöön sovelletaan myös osakeyhtiölakia (734/1978) ja osakeyhtiölain voimaanpanosta annettua lakia (735/1978) siten kuin siitä vakuutusyhtiölaissa säädetään.

Vakuutusyhtiölaki sisältää säännöksiä vakuutusyhtiön perustamisesta, toimiluvasta, osakkuudesta, johdosta ja hallinnosta, tilintarkastuksesta ja tilinpäätöksestä, vakuutusyhtiöltä vaadittavasta vakavaraisuudesta, henkivakuutuksesta, vakuutusyhtiöiden valvonnasta sekä vakuutusyhtiön selvitystilasta, purkamisesta, sulautumisesta ja vakuutuskannan luovuttamisesta.

Ainoastaan vakuutusyhtiö voi vakuutusyhtiölain mukaan harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, jollei muualla laissa toisin säädetä. Tässä tarkoitettuja muita lakeja ovat muun muassa ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettu laki (398/1995) sekä vakuutusyhdistyslaki (1250/1987).

Vakuutusyhtiölain mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava toimintaansa varten sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön myöntämä toimilupa. Vakuutusyhtiöiden valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle. Valvontaa varten vakuutusyhtiön on toimitettava virastolle yhtiön taloudellista asemaa koskevia tietoja ja selvityksiä. Virastolla on myös oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa. Jos virasto havaitsee, ettei vakuutusyhtiö noudata lakia, vakuutusyhtiölain nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka hyvää vakuutustapaa, virasto voi antaa yhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asia määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta viraston virheellisenä pitämää menettelyä. Tarvittaessa virasto voi myös kieltää yhtiötä antamasta uusia vakuutuksia ja sosiaali- ja terveystieteiden

nisteriö peruuttaa yhtiön toimiluvan.

Vakuutusyhtiö ei lain mukaan voi harjoittaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä. Vakuutusyhtiö ei saa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa osakeyhtiössä osake-enemmistöä tai enemmistöä kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, ellei yhtiön toimintaa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä tai ellei yhtiö ole asunto- tai kiinteistöyhtiö taikka julkisen valvonnan alainen luotto- tai rahoituslaitos taikka rahastoyhtiö. Mitä laissa säädetään osake-enemmistöstä ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeyhtiöstä, sovelletaan vastaavaan määräämisvaltaan muussakin yhteisössä.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki (354/1997) sääntelee työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaa. Laki sisältää ainoastaan työeläkevakuutusyhtiöitä koskevat erityissäännökset. Taustalakeina työeläkevakuutusyhtiöihin sovelletaan vakuutusyhtiölakia ja osakeyhtiölakia. Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki sisältää erityissäännöksiä muun muassa työeläkevakuutusyhtiön perustamisesta, johdosta, vastuuvälästä, toimintapääomasta, voitonjaosta sekä sijoitustoiminnan järjestämisestä. Euroopan unionin vakuutus-toimintaa säänteleviä direktiivejä ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan.

Vakuutusyhdistyslaki sisältää vastaavan tyyppiset yhteisöoikeudelliset säännökset vakuutusyhdistyksistä kuin vakuutusyhtiölaki vakuutusyhtiöistä. Vakuutusyhdistykset ovat pienehköjä, osakkaiden keskinäiseen vastuuseen perustuvia vakuutuslaitoksia, joiden toiminta-alue käsittää enintään 40 kuntaa yhtenäisellä alueella tai jotka harjoittavat ainoastaan kalastusvälineiden vakuutusta. Yhdistykset harjoittavat vahinkovakuutustoimintaa. Yhdistyksiltä on nimenomaisesti kielletty henkivakuutuksen, lakisääteisen vakuutuksen, vahinkovakuutusluokkiin 14 ja 15 kuuluvan vakuutuksen ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi otetun vakuutuksen harjoittaminen. Vakuutusyhdistykset on laissa jaettu pieniin vakuutusyhdistyksiin, joiden vakuutusmaksutulo on enintään miljoona euroa vuodessa ja suuriin vakuutusyhdistyksiin, joiden vakuutusmaksutulo ylittää maini-

tun määrän. Euroopan unionin vakuutustointia sääteleviä direktiivejä sovelletaan pakottavina vain suuriin vakuutusyhdistyksiin.

1.2. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/78/EY vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvien vakuutusyrittäjien lisävalvonnasta

Vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvien vakuutusyrittäjien lisävalvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/78/EY (*lisävalvontadirektiivi*) tarkoituksena on täydentää yksittäisiin vakuutusyrittäjiin liittyvää valvontaa koskevia direktiivejä vakuutusyrittäjäryhmän muodostavien vakuutusyrittäjien valvontaa koskevalla lainsäädännöllä. Lisävalvontaa koskevilla säännöksillä pyritään siihen, että vakuutusyrittäjien valvonnasta vastaavat viranomaiset pystyvät tekemään nykyistä perustellumman arvion ryhmään kuuluvan vakuutusyrittäjien taloudellisesta tilasta.

Tällä pyritään estämään valvottujen vakuutusyrittäjien vakavaraisuuden heikkeneminen ryhmittymään kuuluvien yritysten pääoman kaksinkertaisen hyväksikäytön johdosta ja välttämään tästä aiheutuvat riskit. Tarkoituksena on myös estää ryhmään kuuluvien yritysten taloudellisen aseman vaarantuminen ryhmän sisäisten liiketoimien seurauksena. Vaikka ryhmään kuuluvat yksittäiset vakuutusyrittäjät täyttävät laissa säädetyt vakavaraisuusvaatimukset, myös ryhmän kokonaisuutena olisi täytettävä taloudellista asemaa koskevat säännökset.

Direktiivin 1 artikla sisältää vakuutusyrittäjien, kolmannen maan vakuutusyrittäjien, jälleenvakuutusyrittäjien, emoyrittäjien, tytäryrittäjien, omistusyhteyden, osakasyrittäjien, sidosyrittäjien, vakuutushallintayhtiön, sekavakuutushallintayhtiön ja toimivaltaisten viranomaisten määritelmät. Direktiivin mukaan vakuutusyrittäjällä tarkoitetaan yritystä, joka on saanut toimiluvan ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin 73/239/ETY 6 artiklan tai ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 79/267/ETY 6 artiklan mukaisesti.

Direktiivin 2 artiklan mukaan lisävalvonnan alaisuuteen kuuluvat sellaiset vakuutusyrittäjät, jotka ovat osakasyrittäjinä vähintään yhdessä vakuutusyrittäjässä, jälleenvakuutusyrittäjässä tai kolmannen maan vakuutusyrittäjässä ja sellaiset vakuutusyrittäjät, joiden emoyritys on vakuutushallin-

tahtiö, jälleenvakuutusyrittäjä, kolmannen maan vakuutusyrittäjä tai sekavakuutushallintayhtiö. Direktiivi ei nimenomaisen säännöksen mukaan edellytä, että valvontaviranomaiset olisivat velvollisia suorittamaan yksittäisen kolmannen maan vakuutusyrittäjien, vakuutushallintayhtiön, sekavakuutushallintayhtiön tai jälleenvakuutusyrittäjien valvontaa.

Direktiivin 3 artiklan mukaan valvontaviranomaiset voivat tapauskohtaisesti päättää olla ottamatta yritystä lisävalvonnan piiriin, jos lisävalvonnan piiriin sisällytettävällä on vain vähäinen merkitys vakuutusyrittäjien lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tai jos yrityksen taloudellisen tilanteen sisällyttäminen ei ole vakuutusyrittäjien lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaista tai se on harhaanjohtavaa.

Direktiivin mukaan edellä kerrotulla tavalla muodostuvalle vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvalla vakuutusyrittäjällä on laskettava mukautettu vakavaraisuusasema. Mukautetun vakavaraisuusaseman laskentamenetelmästä säädetään direktiivin 9 ja 10 artiklassa sekä direktiivin liitteessä.

Vakuutusyrittäjien mukautetulla vakavaraisuudella tarkoitetaan mukautetun toimintapääoman ja mukautetun toimintapääoman vähimmäismäärän erotusta.

Mukautettu toimintapääoma saadaan korjaamalla vakuutusyrittäjien toimintapääomaa niin, että vakuutusyrittäjien omistamien vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvien vakuutusyrittäjien, jälleenvakuutusyrittäjien ja vakuutushallintayhteisöjen osakkeiden tai osuuksien arvot vastaavat niiden toimintapääomien arvoja. Jos omistetun ulkomaisen vakuutusyrittäjien kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, laskelmassa käytetään sen kotivaltion säännösten mukaisesti määrättyä toimintapääomaa. Kolmannen maan vakuutusyrittäjien ja ulkomaisen jälleenvakuutusyrittäjien toimintapääoma määrätään pääsääntöisesti suomalaisten säännösten mukaisesti. Vakuutushallintayhteisöjen toimintapääoman määrittämiseksi mukautettua vakavaraisuuslaskelmaa varten sitä käsitellään suomalaisena vakuutusyrittäjienä.

Lisäksi mukautetusta toimintapääomasta vähennetään sellaiset toimintapääoman erät, jotka ovat peräisin keskinäisestä rahoituksesta vakuutusyrittäjien ja jonkin muun vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvan yrityksen välillä.

Mukautetussa toimintapääoman vähimmäismäärässä otetaan huomioon vakuu-

tusyrityksen ja sen omistamien vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvien muiden vakuutusyrittäjien, jälleenvakuutusyrittäjien ja vakuutushallintayhteisöjen toimintapääomien vähimmäismäärät. Jos omistetun ulkomaisen vakuutusyrityksen kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, laskelmassa käytetään sen kotivaltion säännösten mukaisesti määrättyä toimintapääoman vähimmäismäärää. Kolmannen maan vakuutusyrityksen ja ulkomaisen jälleenvakuutusyrityksen toimintapääoman vähimmäismäärä määrätään pääsääntöisesti suomalaisten säännösten mukaisesti. Vakuutushallintayhteisön toimintapääoman vähimmäismäärä mukautettua vakavaraisuuslaskelmaa laadittaessa on nolla.

Jos vakuutusyrityksen vakavaraisuusasema mukautetun vakavaraisuuslaskelman perusteella osoittautuu negatiiviseksi tai jos vakavaraisuus on vaarantunut tai saattaa vaarantua, valvontaviranomaisen on ryhdyttävä asian vaatimiin toimenpiteisiin vakuutusyrityksen osalta.

Direktiivin liitteessä esitetään kolme vaihtoehtoista laskentamenetelmää mukautetun vakavaraisuuden laskemiseksi. Jäsenmaan on valittava niistä yksi pääsääntöisesti sovellettavaksi. Ensimmäisessä menetelmässä osakkaana olevan vakuutusyrityksen mukautettu toimintapääoma saadaan laskemalla yhteen sen oma toimintapääoma ja sen omistussuuden mukainen suhteellinen osuus vakuutussidosyritysten toimintapääomista ja vähentämällä vakuutussidosyritysten osakkeiden tai osuukien arvo osakasyrityksen toimintapääomassa. Toisessa menetelmässä mukautettu toimintapääoma on osakasyrityksen toimintapääoma sellaisenaan ja kolmannessa menetelmässä osakasyrityksen konsernitilinpäätöksen mukainen toimintapääoma.

Kaikissa menetelmissä osakkaana olevan vakuutusyrityksen mukautettu toimintapääoman vähimmäismäärä saadaan lisäämällä sen omaan toimintapääoman vähimmäismäärään sen omistussuutta vastaava suhteellinen osuus vakuutussidosyritysten toimintapääoman vähimmäismääristä. Konsernitilinpäätökseen perustuvassa menetelmässä suhteelliset osuudet ovat konsernitilinpäätöksen laatimisessa käytettyjä suhteellisia osuuksia. Viimeksi mainitussa menetelmässä on mahdollista määrätä toimintapääomavaatimus myös suoraan konsernitilinpäätöksen tietojen perusteella.

Direktiivin 4 artiklan mukaan lisävalvonnan suorittavat sen jäsenvaltion toimivaltai-

set viranomaiset, jossa vakuutusyritys on saanut toimiluvan. Kun kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa toimiluvan saaneiden vakuutusyritysten emoyritys on sama vakuutushallintayhtiö, jälleenvakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys tai sekavakuutushallintayhtiö, kyseisten jäsenvaltioiden valvontaviranomaiset voivat pyrkiä pääsemään yhteisymmärrykseen siitä, mikä niistä harjoittaa lisävalvontaa.

Artiklassa 5 säädetään sisäisen valvonnan järjestämisestä. Artiklan mukaan valvontaviranomaisten on vaadittava, että lisävalvonnan alaisilla vakuutusyrityksillä on riittävät sisäisen valvonnan järjestelmät lisävalvonnan kannalta oleellisten tietojen tuottamiseksi. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, ettei niiden lainsäädännössä ole oikeudellisia esteitä sille, että lisävalvonnan alaiset yritykset ja niiden sidos- tai osakasyritykset vaihtavat keskenään lisävalvonnan kannalta oleellisia tietoja.

Artikloissa 6 ja 7 säädetään valvontaviranomaisen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta. Valvontaviranomaisella on 6 artiklan mukaan oikeus saada kaikki lisävalvonnan kannalta merkitykselliset tiedot lisävalvonnan alaiselta vakuutusyritykseltä ja, jos vakuutusyritys ei ole niitä pyynnöstä huolimatta toimittanut, myös vakuutusyrityksen sidosyritykseltä, osakasyritykseltä tai vakuutusyrityksen osakasyrityksen sidosyritykseltä. Valvontaviranomaisella on oikeus tarkastaa paikan päällä kyseiset tiedot paitsi itse vakuutusyrityksessä, myös sen tytäryrityksessä, emoyrityksessä ja emoyrityksen tytäryrityksessä, vaikka nämä yritykset eivät olisikaan vakuutusyrityksiä.

Artiklassa 7 säädetään jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten välisestä yhteistyöstä. Kun vakuutusyritykset ovat sidoksissa toisiinsa suoraan tai välillisesti tai niillä on yhteinen osakasyritys ja ne ovat sijoittautuneet eri jäsenvaltioihin, jokaisen jäsenvaltion valvontaviranomaisten on artiklan mukaan toimitettava toisilleen pyynnöstä kaikki tarvittavat tiedot, jotka mahdollistavat tai helpottavat direktiivin mukaisen valvonnan toteuttamista. Direktiivi velvoittaa valvontaviranomaiset tekemään tiivistä yhteistyötä keskenään silloin, kun vakuutusyritys ja joko luottolaitos tai sijoituspalveluyritys tai molemmat ovat sidoksissa toisiinsa suoraan tai välillisesti tai niillä on yhteinen osakasyritys.

Artikla 8 velvoittaa valvontaviranomaiset valvomaan liiketoimia vakuutusyrityksen ja

sen sidosyrityksen, osakasyrityksen ja osakasyrityksen sidosyrityksen välillä. Valvonta koskee myös liiketoimia vakuutusyrityksen ja sellaisen luonnollisen henkilön välillä, jolla on omistusyhteys vakuutusyrityksessä tai sen sidosyrityksessä, osakasyrityksessä tai osakasyrityksen sidosyrityksessä. Vakuutusyritysten on ilmoitettava vähintään vuosittain valvontaviranomaiselle merkittävistä liiketoimista edellä kerrottujen yritysten välillä. Jos ilmenee, että keskinäisten liiketoimien johdosta vakuutusyrityksen vakavaraisuus on tai saattaa olla vaarassa, valvontaviranomaisten on ryhdyttävä asian vaatimiin toimenpiteisiin vakuutusyrityksen osalta.

- 1.3. Neuvoston direktiivi 92/49/ETY muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi) sekä neuvoston direktiivi 92/96/ETY henkivakuutuksen ensivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta (kolmas henkivakuutusdirektiivi)**

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 26 artiklassa ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 27 artiklassa todetaan, että jäsenvaltiot eivät saa antaa säännöksiä niiden varojen valinnasta, jotka ylittävät vakuutusteknistä vastuuvakaa kattavat varat.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen tavoitteena on vakuutusyhtiölain, vakuutusyhdistyslain ja soveltuvin osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain sopeuttaminen lisävalvontadirektiiviin. Lisäksi tavoitteena on poistaa muiden vakuutusyhtiöiden kuin työeläkevakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten sekä Suomessa toimivien ulkomaisien vakuutusyhtiöiden omistusrajoitukset vieraalla toimialalla kolmansien henki- ja vahinkovakuutusdirektiivien edellyttä-

mällä tavalla.

Samassa yhteydessä on tarkoituksenmukaista tehdä vakuutuslainsäädäntöön eräitä muitakin muutoksia sekä pienempiä tarkennuksia ja täsmennyksiä, jotka liittyvät muun muassa luottolaitosten ja vakuutuslaitosten valvontasäännösten yhdenmukaistamiseen, sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston väliseen toimivallan jakoon sekä ministeriöiden yleistä toimivallanjakoa koskevaan sääntelyyn. Nämä muutokset eivät suoranaisesti liity edellä mainittujen direktiivien kansalliseen voimaansaattamiseen.

Keinoiksi tavoitteiden saavuttamiseksi ehdotetaan paitsi lainsäädännön muuttamista myös viranomaisten alemmanasteista norminantoa. Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi ehdotuksen mukaan asetuksen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta. Vakuutusvalvontavirasto antaisi eräitä valvontaan liittyviä poikkeuksia ja lupia sekä tarkempia määräyksiä muun muassa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallintajärjestelmistä.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Vakuutusyhtiöiden luotonottoa koskevaa sääntelyä ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto voisi yksittäistapauksessa antaa vakuutusyhtiölle luvan ottaa luottoa. Merkittävän sidonnaisuuden määritelmää ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että yhtiöosuuksilla tarkoitetaan myös keskinäisen vakuutusyhtiön takuuosuuksia. Vakuutusomistusyhteisö, eli sellainen emoyritys, jonka pääasiallisena toimintana on omistaa osuuksia vakuutusyrityksistä, tulisi ehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alaisuuteen tiettyjen toimintojen osalta. Vakuutusomistusyhteisön olisi muun muassa toimitettava vuosittain oma tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksensä Vakuutusvalvontavirastolle. Virastolla olisi myös oikeus tarkastaa vakuutusomistusyhteisön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa. Vakuutusyhtiön hallitukselle asetettaisiin velvollisuus huolehtia, että yhtiöllä on sen toiminnan laatu ja laajuus nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Vakuutusyhtiölain, vakuutusyhdistyslain ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain vieraalla toimialalla toimivien yritysten omistusta rajoittavat säännökset ehdotetaan kumottaviksi. Työeläkevakuutusyhtiöiden

osalta rajoitukset jäisivät eräin muutoksin voimaan.

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston toimivallan jakoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että eräitä vakuutusyhtiöiden kirjanpitoa koskevia teknisiä määräyksenantovaltuuksia, jotka liittyvät läheisesti yhtiöiden valvontaan, ehdotetaan siirrettäväksi ministeriöltä virastolle. Vakuutusvalvontavirastolle annettaisiin oikeus asettaa asiamies valvomaan vakuutusyhtiön toimintaa tietyissä poikkeustapauksissa.

Vakuutusyhtiölain selvitystilaa ja purkamista koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jos vakuutusosakeyhtiön toimilupa peruutetaan sen vuoksi, että yhtiö vapaaehtoisesti luopuu vakuutusliikkeen harjoittamisesta, yhtiötä ei tarvitse purkaa, vaan se voi jatkaa toimintaansa muuta liiketoimintaa harjoittavana osakeyhtiönä.

Vakuutusyhtiölakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 b luku, jossa säädettäisiin vakuutusyhtiön lisävalvonnasta. Luvun 1 § sisältää lisävalvontadirektiivin 1 artiklan mukaiset määritelmät lukuunottamatta vakuutusomistusyhteisön määritelmää, joka ehdotetaan lisättäväksi ensimmäiseen lukuun. Luvun 2 § sisältää säännöksen lisävalvonnan laajuudesta, joka riippuu siitä, onko vakuutusyhtiö yritysyhteisönä osakasyrityksenä vai tytäryrityksenä ja jälkimmäisessä tapauksessa siitä, onko vakuutusyhtiön emoyrityksenä vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys vaiko monialaomistusyhteisö.

Luvun 3 §:ssä Vakuutusvalvontavirastolle annettaisiin oikeus päättää, että lisävalvontadirektiivin 3 artiklan 3 kohdassa luetelluissa tapauksissa tiettyyn yritykseen ei sovelleta lisävalvontaa koskevia säännöksiä, vaikka yritys muuten kuuluisi lisävalvonnan piiriin. Samoin virastolle annettaisiin oikeus direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti päättää, että lisävalvontaa koskevia säännöksiä ei sovelleta tiettyyn vakuutusyritykseen, jos vakuutusyritysyhteisön lisävalvonta on toisen jäsenvaltion viranomaisen toimesta järjestetty direktiivin edellyttämällä tavalla.

Vakuutusyhtiön ja vakuutusomistusyhteisön velvollisuudesta sisäisen valvonnan järjestämiseen säädettäisiin luvun 4 §:ssä.

Luvun 5 ja 6 § sisältävät säännökset muutetun vakavaisuuslaskelman laatimisesta. Laskelma olisi laadittava lisävalvontadirektiivin mukaisesti silloin, kun vakuutusyhtiö

on osakasyrityksenä vähintään yhdessä vakuutusyrityksessä, ulkomaisessa jälleenvakuutusyrityksessä tai kolmannen maan vakuutusyrityksessä tai kun vakuutusyhtiön emoyrityksenä on vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys. Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi asetuksen mukautetun vakavaisuuslaskelman laatimisesta.

Kun vakuutusyhtiön mukautettu vakavaraisuus osoittautuu negatiiviseksi taikka kun yhtiön vakavaraisuus on vaarantunut tai saattaa vaarantua, yhtiön on 7 §:n mukaan toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle sen hyväksyttäväksi yhtiön vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma. Pykälä sisältää lisäksi säännökset tervehdyttämissuunnitelman sisällöstä.

Luvun 8 § sisältää säännökset vakuutusyritysyhteisöön kuuluvien yritysten sisäisten liiketoimien valvonnasta. Ehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontaviraston on valvottava liiketoimia vakuutusyhtiön ja vakuutusyhtiön sidosyrityksen, osakasyrityksen ja osakasyrityksen sidosyrityksen välillä. Lisäksi Vakuutusvalvontaviraston velvollisuuksiin kuuluisi liiketoimien valvominen vakuutusyhtiön ja sellaisen luonnollisen henkilön välillä, jolla on omistusyhteys vakuutusyhtiössä tai sen sidosyrityksessä, vakuutusyhtiön osakasyrityksessä taikka vakuutusyhtiön osakasyrityksen sidosyrityksessä.

Vakuutusvalvontaviraston tarkastusoikeutta ehdotetaan laajennettavaksi 10 §:ssä lisävalvonnan alaisen vakuutusyhtiön emoyritykseen ja emoyrityksen tytäryritykseen niiden tietojen tarkastamiseksi, joilla saattaa olla merkitystä lisävalvonnassa. Vakuutusyhtiön sidosyritys, osakasyritys ja osakasyrityksen sidosyritys velvoitettaisiin määrättyissä tapauksissa toimittamaan Vakuutusvalvontavirastolle hallussaan olevat lisävalvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Lisävalvontadirektiivi sisältää eräitä säännöksiä, joita tässä yhteydessä ei ehdoteta implementoitaviksi Suomen lainsäädäntöön. Osa näistä säännöksistä jo sisältyy Suomen lainsäädäntöön, kuten 1 artiklan k kohdan ja 4 artiklan 1 kohdan määritelmä toimivaltaisista viranomaisista (vakuutusyhtiölain 14 luvun 1 §), 6 artiklan 1 ja 2 kohdan säännös vakuutusyritysten valvonnasta ja tarkastuksesta (vakuutusyhtiölain 14 luvun 3 ja 4 §) ja 7 artiklan säännös viranomaisien välisestä yhteistyöstä ja salassapitovelvollisuudesta (vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 §). Direktiivin

3 artiklan 1 kohdassa oleva selventävä säännös lisävalvonnan laajuudesta ei tarvitse erillistä säännöstä vakuutusyhtiölaissa. Saman artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa olevaa harkinnanvaraista säännöstä, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat päättää olla ottamatta lisävalvonnan piiriin yrityksiä, jotka sijaitsevat kolmannessa maassa, jossa on oikeudellisia esteitä tarpeellisten tietojen siirtämiselle, ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi saattaa voimaan Suomen lainsäädännössä. Siten myös tällaiset yritykset kuuluvat aina lisävalvonnan piiriin. Direktiivin 4 artiklan 3 kohdan säännöstä useiden valvontaviranomaisten välisen yhteistyön järjestämisestä ei tarvitse saattaa voimaan Suomessa, koska Suomessa on vain yksi vakuutusyhtiöiden valvontaviranomainen.

Vaikka Suomella ei ole velvollisuutta ulottaa lisävalvontadirektiivin säännöksiä koskemaan työeläkevakuutusyhtiöitä, esityksessä on lähtökohtana, että vakuutusyhtiölain lisävalvontaa koskevat säännökset koskisivat paitsi henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä myös työeläkevakuutusyhtiöitä. Tällaista ratkaisua puoltavat valvonnalliset näkökohdat, erityisesti tarve yritysten pääoman kaksinkertaisen hyväksikäytön estämiseen. Työeläkevakuutusyhtiöt voivat omistaa Suomessa henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä ja nämä puolestaan työeläkevakuutusyhtiöitä. Jos samaan vakuutusyhtiöryhmään kuuluu työeläkevakuutusyhtiön lisäksi henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä, tehokas valvonta edellyttää, että lisävalvontaan liittyvät säännökset koskevat kaikkia ryhmään kuuluvia vakuutusyhtiöitä samalla tavalla.

Vakuutusyhdistyslakiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat lisävalvontadirektiivin edellyttämät muutokset kuin vakuutusyhtiölaikiinkin. Vakuustustoimintaa säänteleviä direktiivejä sovelletaan pakottavina ainoastaan suuriin vakuutusyhdistyksiin. Lisävalvontadirektiivin osalta ei kuitenkaan ole nähty tarvetta, että pienet vakuutusyhdistykset rajoitettaisiin uusien säännösten ulkopuolelle. Lakiehdotuksessa on lähtökohtana, että lisävalvontasäännökset tulisivat koskemaan kaikkia vakuutusyhdistyksiä. Vakuutusyhdistyksille asetettaisiin velvollisuus vakuutusyhtiöitä vastaavalla tavalla sisäisen valvonnan ja riskienhallintajärjestelmien laatimiseen.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksen tarkoituksena on tehostaa vakuu-

tusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten valvontaa silloin, kun vakuutusyhtiö tai -yhdistys kuuluu vakuutusyhtiöryhmään. Yhtiöt ja yhdistykset saattavat joutua tekemään muutoksia laskenta- tai tietojärjestelmiinsä mukautetun vakavaraisuuslaskelman edellyttämän tiedon tuottamiseksi ja merkittävien sisäisten liiketoimien raportoimiseksi. Muutoksista johtuvien kustannusten ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä.

Vakuutusvalvontaviraston valvontatehtävät kasvavat uusien säännösten johdosta. Viraston ei kuitenkaan arvioida tarvitsevan uutta henkilökuntaa tehtävien hoitamista varten.

Vakuutuksenottajille ja vakuutetuille esityksen toteutus merkitsee välillisesti vakuutuksen käsittämien etujen lisääntyvää suojaa. Edelleen lisävalvonnan toteutuminen lisää omalta osaltaan luottamusta vakuutusmarkkinoiden häiriöttömään toimintaan. Näiden välillisten vaikutusten määrää on vaikea arvioida.

4. Asian valmistelu

4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitysehdotus on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton ja Vakuutusyhdistysten Keskusliiton edustajien kanssa.

4.2. Lausunnot

Esitysehdotuksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Vakuutusvalvontavirastolta, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitolta, Svenska Försäkringsföreningarnas Förbundilta, Työeläkelaitosten Liitto TELA:lta ja Vakuutusyhdistysten Keskusliitto r.y.:ltä.

Työeläkelaitosten Liitto TELA vastustaa työeläkevakuutusyhtiöiden sisällyttämistä vakuutusyhtiöryhmän mukautettuun vakavaraisuuslaskelmaan. Muissa lausunnoissa esitetyt huomiot ja kommentit on hallituksen esityksessä otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitysehdotus annetaan Suomen vakuu-

tusyhtiöitä ja vakuutusyhdistyksiä koskevan lainsäädännön sopeuttamiseksi lisävalvontadirektiiviin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Vakuutusyhtiölaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

1 b §. Vastaukseensa hallituksen esitykseen uudeksi Suomen Hallitusmuodoksi eduskunta sisällytti lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus omaksuu sellaisen lainvalmistelukäytännön, jossa lakiesityksissä osoitetaan ministeriön toimivaltaisuus mainitsemalla ministeriö nimeltä eikä epäselvällä käsitteellä "asianomainen ministeriö". Tämän lausuman nojalla valtioneuvosto teki 23 päivänä syyskuuta 1999 periaatepäätöksen, jonka mukaan lainvalmisteluohjeena on, että ministeriöiden toimivaltasäännöksissä mainitaan sopivalla tavalla ministeriö. Periaatepäätöksen mukaan ensisijaisesti tulee noudattaa säätämistapaa, jossa ministeriö mainitaan nimeltä, mutta samalla annetaan valtuus muuttaa toimialaa asetuksella. Tämän periaatepäätöksen mukaisesti vakuutusyhtiölain 1 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 b §, jossa todettaisiin, että ministeriöllä tai asianomaisella ministeriöllä tarkoitetaan tässä laissa sosiaali- ja terveysministeriötä. Toimialaa voitaisiin muuttaa asetuksella, mikä mahdollistaa tarpeellisten toimialamuutosten päättämisen valtioneuvoston ohjesääntöä muuttamalla.

3 §. Pykälän 4 ja 5 momentissa säädetään vakuutusyhtiön omistusrajoituksista. Pykälän 4 momentin mukaan vakuutusyhtiö ei pääsääntöisesti saa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa osakeyhtiössä osake-enemmistöä tai enemmistöä kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, ellei yhtiön toimintaa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä. Rajoitus ei koske omistusta julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa tai rahastoyhtiössä. Pykälän 5 momentissa on 4 momentin mukaista rajoitusta laajennettu koskemaan muun muassa myös konserniin kuuluvien muiden

yhtiöiden ja eläkesäätiöiden ja -kassojen omistuksia.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on 20 päivänä huhtikuuta 1999 antanut ennakkoratkaisun koskien Ruotsissa vireillä olevaa oikeustapausta, jossa on kysymys siitä, että Ruotsin lainsäädännön mukaan ruotsalaisen vakuutusyhtiön on rajoitettava omistuksensa toisen osakeyhtiön osakepääomasta määrään, joka vastaa viittä prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa ennakkoratkaisussaan, että kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 26 artiklan ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 27 artiklan vastaisena on pidettävä kansallista oikeussääntöä, jolla vakuutusyhtiöksiä kielletään ilman hallinnollista lupaa omistamasta osana vapaasti käytettävissä olevia varojaan sellaista määrää osakkeita, joka ylittää viisi prosenttia kotimaisen tai ulkomaisen osakeyhtiön kaikkien osakkeiden äänimäärästä.

EY-tuomioistuimen ratkaisun perusteella voidaan arvioida, että vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:n 4 ja 5 momentin rajoitukset saattavat olla ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa siltä osin kuin rajoitukset koskevat vakuutusyhtiön niitä varoja, jotka ylittävät yhtiön vastuuvelan määrän.

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vastuuvelan katteesta annetun asetuksen (461/1995) 11 §:n mukaan vakuutusyhtiö ei saa lukea vastuuvelan katteeseen ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettun muun tytäryhteisönsä kuin kiinteistöyhteisön osakkeita eikä tällaiselle tytäryhteisölle annettua pääomalainaa. Tämän sääntelyn johdosta ei ole tarvetta jättää 1 luvun 3 §:n 4 ja 5 momentissa mainittuja rajoituksia voimaan myöskään siltä osin kuin ne koskevat vastuuvelan katteena olevia varoja.

Kun nykyoloissa muutakaan painavaa syytä esillä olevalle, suomalaisia vahinkovakuutus- ja henkivakuutusyhtiöitä koskevalle

sääntelylle ei ole, vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:n 4 ja 5 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

4 §. Pykälässä säädetään vakuutusyhtiön oikeudesta luotonottoon. Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö antaa määräykset, missä muissa kuin 1—3 kohdissa mainituissa tapauksissa vakuutusyhtiö saa ottaa luottoa. Kun vakuutusvalvonta ja -tarkastus kuuluivat sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle, kyseistä lainkohtaa tulkittiin siten, että ministeriöllä on lainkohdan nojalla oikeus sisällyttää määräyksiinsä myös sellainen alakohta, jonka mukaan ministeriö voi yksittäistapauksessa hakemuksen nojalla myöntää vakuutusyhtiölle poikkeuslupa ottaa luottoa.

Vakuutusvalvonta ja -tarkastus siirtyivät 1 päivästä huhtikuuta 1999 alkaen Vakuutusvalvontavirastolle. Virastolle siirtyivät silloin ministeriöltä myös hakemuksesta tehtävien poikkeuslupien myöntäminen. Kyseistä lainkohtaa ei kuitenkaan muutettu siten, että virastolla olisi nimenomainen oikeus myöntää vakuutusyhtiölle yksittäistapauksessa poikkeuslupa luotonottoon.

Käytännössä saattaa esiintyä tilanteita, joissa vakuutusyhtiöllä on tarve luotonottoon sellaisissa tapauksissa, joita ei ole nimenomaan säädetty sallituiksi, mutta joissa yhtiön yksilölliset olosuhteet huomioon ottaen luoton ottaminen on perusteltua. Momenttia ehdotetaan selvennettäväksi siten, että siihen lisätään uusi 5 kohta, jossa Vakuutusvalvontavirastolle annettaisiin oikeus yksittäistapauksessa antaa vakuutusyhtiölle lupa ottaa luottoa. Momentin 3 ja 4 kohtiin ehdotetaan tehtäväksi uudesta 5 momentista johtuva tekninen korjaus.

5 §. Pykälän 1 momentti sisältää määritelmän merkittävästä sidonnaisuudesta. Termillä tarkoitetaan sidossuhdetta, joka syntyy muun muassa silloin, kun luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö omistaa vähintään 20 prosenttia jonkin yhteisön yhtiöosuuksista. Käytännössä on ilmennyt epätietoisuutta sen suhteen, tarkoitetaanko yhtiöosuudella myös keskinäisen vakuutusyhtiön takuuosuutta. Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ehdotetaan selvennettäväksi siten, että niissä yhtiöosuuksien lisäksi mainitaan myös takuuosuudet kriteerinä merkittävän sidonnaisuuden muodostumiseksi. Ehdotettu täsmennys vastaa sääntelyn pohjana olevan direktiivin 95/26/ETY 2 artiklan 1 kohdan määritelmää, jossa viitataan 20 prosentin omistukseen yri-

tyksen pääomasta.

5 b §. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 b §, joka sisältäisi lisävalvontadirektiivin 1 artiklan i kohtaan perustuvan määritelmän vakuutushallintayhtiöstä. Termiksi ehdotetaan "vakuutusomistusyhteisö". Määritelmä lisättäisiin yleisiä säännöksiä sisältävään 1 lukuun eikä lisävalvontaa koskevaan 14 b lukuun, koska vakuutusomistusyhteisön toimintaa on tarkoitus säännellä laissa laajemmin kuin lisävalvontadirektiivi edellyttää.

Vakuutusomistusyhteisöllä tarkoitettaisiin laissa emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä. Lisäksi edellytetään, että näistä yrityksistä vähintään yksi olisi vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu vakuutusyhtiö.

Vakuutusomistusyhteisön käsite liittyy läheisesti 14 b luvussa säädettävään lisävalvontaan. Mainitussa luvussa olevat määritelmät esimerkiksi emoyrityksestä ja tytäryrityksestä poikkeavat muualla laissa käytetyistä määritelmistä. Tämän vuoksi 5 b §:ssä todettaisiin selvyuden vuoksi, että pykälässä mainituilla yrityksillä tarkoitetaan 14 b luvussa määriteltyä emoyritystä, tytäryritystä, vakuutusyritystä, jälleenvakuutusyritystä ja kolmannen maan vakuutusyritystä.

Se, milloin emoyrityksen pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa edellä mainittuja vakuutusyrityksiä, ratkaistaisiin tapauskohtaisesti konsernin toiminnan tosiasiallisen luonteen mukaisesti. Tällöin arvioinnissa kiinnitettäisiin huomiota esimerkiksi siihen, kuinka suuri osa konserniin kuuluvien yritysten kokonaisliikevaihdosta tulee vakuutustoiminnasta. Emoyritystä olisi pidettävä vakuutusomistusyhteisönä jos yli puolet konsernin kokonaisliikevaihdosta tulee vakuutustoiminnasta, vaikka enemmistö tytäryrityksistä olisi muita yrityksiä kuin edellä lueteltuja vakuutusyrityksiä.

3 luku. Vakuutusyhtiön osakkuus

3 §. Pykälässä säädetään vakuutusyhtiön omistajakontrollista ja velvollisuudesta ilmoittaa vakuutusyhtiön osakkeiden ja takuuosuuksien hankkimisesta. Pykälän 5 momentissa vakuutusyhtiön hankkimat omistukset rinnastetaan 1 luvun 3 §:n 5 momentissa tarkoitettuun yhteistoimintaryhmään kuuluvi-

en muiden yhtiöiden omistuksiin. Koska 1 luvun 3 §:n 5 momentti ehdotetaan edellä kumottavaksi, käsiteltävänä olevasta momentista ehdotetaan poistettavaksi rinnastus yhteistoimintaryhmään.

8 luku. Yhtiökokous

10 §. Pykälässä säädetään yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yhtiöjärjestyksen vahvistamisen suorittaisi Vakuutusvalvontavirasto sosiaali- ja terveysministeriön sijasta. Momentin mukaan jollei rekisteröitäväksi ilmoitettu osakepääoman korotus vastaa vahvistettua yhtiöjärjestyksen muutosta, on noudatettava, mitä 4 luvun 3 §:n 2 momentissa on säädetty. Osakeyhtiölain osakepääoman korotusta koskeva sääntely on muuttunut siten, että mainittu lainkohta on kumottu tarpeettomana vakuutusyhtiölaista. Momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus 4 luvun 3 §:n 2 momenttiin.

9 luku. Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

3 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin vakuutusomistusyhteisön tilintarkastajan pätevyysvaatimuksista. Momentin mukaan vakuutusomistusyhteisön tilintarkastajalta vaadittaisiin samanlainen pätevyys kuin vakuutusyhtiön tilintarkastajalta. Siten vakuutusomistusyhteisön tilintarkastajana voisi olla vain hyväksytty tilintarkastaja. Lisäksi vähintään yhden yhtiökokouksen valitseman tilintarkastajan ja varatilintarkastajan olisi oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

3 a §. Pykälässä säädetään nykyisin vakuutusyhtiön ja sellaisen yhteisön, jolla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta vakuutusyhtiöön tai johon vakuutusyhtiöllä on määräämisvalta, tilintarkastajan velvollisuudesta ilmoittaa valvontaviranomaiselle tietoonsa saamistaan puutteista tai epäkohdista, joilla saattaa olla vakava vaikutus vakuutusyhtiön toimintaan.

Pykälän soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että pykälässä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus koskisi myös suomalaisen vakuutusomistusyhteisön tilintarkastajaa vakuutusomistusyhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvaa vakuutusyhtiötä koskevien seikkojen ja päätösten osalta, jotka ti-

laintarkastaja on saanut tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä vakuutusomistusyhteisössä.

10 luku. Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

3 c §. Vakuutusyhtiön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallintajärjestelmistä ei nykyisin ole säännöksiä lain tasolla. Sosiaali- ja terveysministeriö on maaliskuussa 1999 antanut vakuutusyhtiöille ohjeen sisäisen valvonnan ja tarkastuksen järjestämisestä. Luottolaitosten osalta asiasta säädetään luottolaitostoiminnasta annetun lain 68 §:ssä. Luottolaitosten ja vakuutusyhtiöiden valvontasääntösten yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan, että myös vakuutusyhtiöiden sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallintajärjestelmistä säädettäisiin lain tasolla.

Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 c §, jossa asetettaisiin vakuutusyhtiön hallituksen velvollisuudeksi huolehtia, että yhtiöllä on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallintajärjestelmistä.

8 §. Pykälän 1 momentin mukaan 12 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettut lainat (lähipiirilainat) on ilmoitettava taseessa tai sen liitteenä siten kuin ministeriö tarkemmin määrää. Koska kyseessä on vakuutusyhtiöiden valvontaan läheisesti liittyvästä teknisluonteisesta määräyksenannosta, valtuus antaa määräyksiä ehdotetaan siirrettäväksi ministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle.

Työeläkevakuutusyhtiöihin ei sovelleta vakuutusyhtiölain 12 luvun 5 §:ää, koska työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki sisältää oman säännöksensä (25 §) lähipiirilainoista. Jotta momentissa säädetty velvollisuus lähipiirilainojen ilmoittamisesta nimenomaisesti koskisi myös työeläkevakuutusyhtiötä, momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 25 §:n 1 momenttiin.

Pykälän 1 momentin perustelujen mukaisesti myös 2 momentissa oleva valtuus ehdotetaan siirrettäväksi ministeriöltä virastolle.

Pykälän 1 momentin perustelujen mukaisesti myös 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto määräisi, miten eriteltyinä lähipiiriin kuulu-

van henkilön tai yhteisön sitoumuksen vakuudeksi annetut pantit tai niihin verrattavat vakuudet on merkittävä taseen liitteeseen.

9 §. Edellä 8 §:n mukaisesti myös 9 §:n 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto ministeriön sijasta määräisi, miten tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on annettava pääomailainaa koskevat tiedot.

11 §. Pykälän 1 momentin nykyisen säännöksen mukaan emoyhtiönä oleva vakuutusyhtiö on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen. Vakuutusyhtiölaki ei nykyisin sisällä säännöksiä sellaisen konsernin tilinpäätöksestä, jossa vakuutusyhtiöt ovat tytäryrityksinä, mutta emoyrityksenä on jokin muu yritys kuin vakuutusyhtiö. Kirjanpitoasetuksessa (1339/1997) on säännös (3 luvun 1 §:n 2 momentti), jonka mukaan konsernitilinpäätös on laadittava sosiaali- ja terveysministeriön päättämien kaavojen mukaisesti, jos konsernin emoyrityksenä on yhteisö, jonka pääasiallisena tarkoituksena on omistaa muiden yhteisöjen osakkeita ja osuuksia ja jos konsernin tytäryrityksinä on yksinomaan tai osaksi vakuutusyhtiöitä siten, että konserni harjoittaa pääosin vakuutustoimintaa. Luottolaitosten osalta luottolaitostoiminasta annettun lain säännöksiä tilinpäätöksestä sovelletaan myös luottolaitoksen konsolidointiryhmään kuuluvaan omistusyhteisöön ja konsolidointiryhmään kuuluvaan muuhun suomalaiseen rahoituslaitokseen.

Luottolaitosten ja vakuutusyhtiöiden tilinpäätössäännösten yhtenäisyyden vuoksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että vakuutusyhtiölain 10 luvun konsernitilinpäätöstä koskevia säännöksiä sovellettaisiin soveltuvin osin konsernitilinpäätökseen myös sellaisessa konsernissa, jonka emoyrityksenä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö.

Pykälän 2 momentissa nykyisin oleva luetelo 10 luvun säännöksistä, joita sovelletaan konsernitilinpäätöksen laatimisessa, on puutteellinen. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että konsernitilinpäätökseen sovellettaisiin myös luvun 1 c, 4, 4 a, 4 b, 4 c, 4 d ja 4 e §:n säännöksiä.

14 luku. Vakuutusyhtiön valvonta

1 §. Esityksen yhtenä tarkoituksena on, että vakuutusomistusyhteisöt tulevat Vakuutusvalvontaviraston valvonnan piiriin. Val-

vonta koskisi luonnollisesti vain suomalaisia vakuutusomistusyhteisöjä. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi tämän periaatteen mukaisesti. Vakuutusomistusyhteisöjen valvonta ei kuitenkaan olisi yhtä laajaa kuin vakuutusyhtiöiden valvonta, koska vakuutusomistusyhteisöt eivät harjoita vakuutusliikettä. Vakuutusomistusyhteisöjen toimintaa tulisivat sääntelemään vain tietyt vakuutusyhtiöilain säännökset, joita ovat tilintarkastajan pätevyysvaatimuksia koskeva 9 luvun 3 §:n 4 momentti, 3 a §:n 2 momentin säännös tilintarkastajan velvollisuudesta ilmoittaa seikoista ja päätöksistä, jotka esimerkiksi saattavat vaarantaa vakuutusyhtiön toimintaa, konsernitilinpäätöksen laatimista koskeva 10 luvun 11 §:n 1 momentti, 14 luvun 2 §:n 3 momentin, 3 §:n ja 4 §:n 4 momentin säännökset tiedonantovelvollisuudesta ja Vakuutusvalvontaviraston tarkastus-oikeudesta sekä 14 b luvun lisävalvontaa koskevat säännökset.

2 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin suomalaisen vakuutusomistusyhteisön velvollisuudesta toimittaa vuosittain tilinpäätös ja konsernitilinpäätös Vakuutusvalvontavirastolle sen määräämässä ajassa.

3 §. Pykälän soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että velvollisuus tietojen antamiseen valvontaa varten koskisi paitsi vakuutusyhtiöitä, myös suomalaisia vakuutusomistusyhteisöjä. Myös rahoitustarkastuksella on luottolaitosten osalta varsin laaja tietojensaantioikeus omistusyhteisöiltä.

4 §. Pykälä ehdotetaan selkeyden vuoksi kirjoitettavaksi kokonaan uudelleen. Pykälän 1 ja 2 momentissa ehdotetaan ministeriö korvattavaksi Vakuutusvalvontavirastolla 18 luvun 10 a §:ssä säädetyn ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisen toimivallan jaon mukaisesti.

Pykälän nykyinen 3 momentti sisältää poikkeussäännöksen sellaisten vakuutusyhtiöiden edustustojen osalta, jotka sijaitsevat 2 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetussa valtiossa. Mainittu lainkohta on kumottu lailla 611/1997 Suomen Euroopan unionin jäsenyyden johdosta. Tästä syystä myös käsiteltävänä oleva momentti on käynyt tarpeettomaksi ja ehdotetaan korvattavaksi säännöksellä Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta tarkastaa suomalaisen vakuutusomistusyhteisön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa. Viraston 1 momentissa säädetty oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen tyt-

ryhteisön liikettä ja muuta toimintaa tulisi ehdotuksen mukaan koskemaan yhtä laajana vakuutusomistusyhteisöä ja sen tytäryhteisöä.

Pykälän nykyinen 5 momentti siirtyisi uudeksi 4 momentiksi lailla 79/1999 kumotun 4 momentin tilalle. Momentissa ministeriö muutettaisiin Vakuutusvalvontavirastoksi 18 luvun 10 a §:ssä säädetyn ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisen toimivallan jaon mukaisesti.

5 a §. Pykälässä säädetään vakuutusyhtiön toimiluvan rajoittamisesta ja sen peruuttamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriön oikeutta toimiluvan peruuttamiseen tai rajoittamiseen ehdotetaan laajennettavaksi 1 momentin uudessa 7 kohdassa myös niihin tapauksiin, joissa 14 b luvun 7 tai 8 §:ssä tarkoitettun tervehdyttämissuunnitelman laatiminen tai toteuttaminen on laiminlyöty ja laiminlyönti vaarantaa vakuutetut edut tai jos kyseisissä lainkohdissa olevan velvoitteen laiminlyönti muuten on törkeä. Momentin 6 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi uudesta 7 kohdasta johdettava tekninen korjaus.

5 c §. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 c §, jossa säädettäisiin Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta asettaa asiamies valvomaan vakuutusyhtiön toimintaa. Ehdotus perustuu Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuustyöryhmän muistiossaan (sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita 1997:33) tekemään ehdotukseen. Rahoitustarkastuksella on nykyisin rahoitustarkastuslain 15 §:n nojalla oikeus asettaa asiamies valvomaan luottolaitosten toimintaa.

Vakuutusvalvontavirastolla olisi pykälän 1 momentin nojalla oikeus asettaa asiamies valvomaan vakuutusyhtiön toimintaa ensinnäkin silloin, kun yhtiön toimintapääoma on vähentynyt siinä määrin, että sen olisi 5 b §:n mukaisesti toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma. Oikeus asettaa asiamies syntyy myös siinä tapauksessa, että virasto katsoisi vakuutusyhtiön olevan joutumassa 5 b §:ssä tarkoitettuun tilaan.

Toiseksi asiamiehen asettamisoikeus syntyy silloin, kun vakuutusyhtiön lisävalvontaa varten 14 b luvun 5 §:n mukaisesti laadittu mukautettu vakavaraisuus osoittautuu negatiiviseksi tai kun yhtiön vakavaraisuus on 14 b luvun 6 §:n nojalla laaditun laskelman nojalla osoittautunut vaarantuneeksi tai

saattanut tulla vaarantuneeksi.

Kolmanneksi Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus asettaa asiamies, jos vakuutusyhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä ja neljänneksi jos vakuutuksenottajien tai vakuutettujen edut muutoin saattavat vaarantua.

Mikä tahansa väärinkäytös vakuutusyhtiön toiminnassa tai vakuutuksenottajien tai vakuutettujen etujen vaarantuminen eivät kuitenkaan oikeuta virastoa asettamaan yhtiöön asiamiestä. Vakuutusvalvontaviraston mainittua oikeutta rajoittavat yleiset hallintotoiminnassa noudatettavat oikeusperiaatteet. Vaikka kyseessä on joustavan normin soveltaminen, Vakuutusvalvontaviraston päätösvalta asiamiehen asettamisen osalta ei ole vapaaharkintaista vaan sidottua hallintotoimintaa. Joustavan normin tulkintaan sisältyvä harkinta ei ole vapaata harkintaa siinä mielessä, että virasto voisi mielivaltaisin perustein päätyä haluamaansa ratkaisuun.

Vakuutusvalvontaviraston harkintavaltaa asiamiehen asettamisessa rajoittavat oikeusvarmuusvaatimus, joka edellyttää hallintopäätöksiltä ennalta arvattavuutta, objektiiviteettivaatimus, jonka mukaan hallinnollisen ratkaisun tulee olla objektiivisesti perusteltavissa ja puolustettavissa ja hallinnon suhteellisuusperiaate, jonka mukaan käytetyn hallintotoimen tulee olla kohtuullisessa ja järjellisessä suhteessa siihen, mitä hallintotoimella tavoitellaan.

Asiamiehen asettaminen merkitsee erittäin voimakasta puuttumista yhtiön toimintaan ja yhtiölle aiheutuvaa kielteistä julkisuutta. Vielä ankarampia valvontatoimenpiteitä ovat enää kieltö antaa uusia vakuutuksia ja toimiluvan peruuttaminen. Asiamiehen asettaminen edellyttää silloin, että ennen päätöksen tekemistä vakuutusyhtiön toiminnassa on ilmennyt huomattavia puutteita tai väärinkäytöksiä, jotka todennäköisesti johtavat siihen, että yhtiö ei pysty täyttämään sitoumuksiaan, tai joiden seurauksena yhtiön toiminta muutoin vakavasti vaarantuu.

Asiamiehen asettamisesta seuraava kielteinen julkisuus saattaa käytännössä johtaa siihen, että yhtiön on enää vaikeaa jatkaa toimintaansa. Sen vuoksi yhtiön toiminnassa todetut vähäisemmät väärinkäytökset, taitamattomuus tai huolimattomuus taikka niihin verrattavat syyt, jos ne eivät vaaranna yhtiön toiminnan jatkuvuutta, eivät vielä oikeuta Vakuutusvalvontavirastoa asettamaan yhtiöön asiamiestä. Tällaisten epäkohtien poista-

miseksi virastolla on käytettävänään muut 14 luvun 5 §:ssä säädetty pakkokeinot.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asiamiehen oikeuksista, joita hänellä on käytettävissään valvomassaan vakuutusyhtiössä. Momentin mukaan asiamiehellä olisi 14 luvun 1—4 §:n mukaiset oikeudet. Tämä tarkoittaa sitä, että asiamiehellä olisi oikeus saada yhtiöstä kaikki valvontaa varten tarvittavat tiedot, tehdä tarvittavia tarkastuksia yhtiön tiloissa ja osallistua yhtiön päättävien elinten kokouksiin. Lisäksi asiamiehellä olisi oikeus tarvittaessa kutsua yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston kokous tai yhtiökokous koolle ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Asiamiehellä ei olisi oikeutta käyttää yhtiötä vastaan 5 §:n mukaisia valvontatoimenpiteitä.

Asiamiehen asettaminen on tarkoitettu ensisijaisesti tehostamaan vakuutusyhtiön valvontaa. Tästä syystä pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määräämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaisi Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritettaisiin kyseisen vakuutusyhtiön varoista viraston määräämällä tavalla.

10 §. Pykälän sisältämään luetteloon niistä säännöksistä, joiden mukainen valvontaviranomaisen päätös tai määräys voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, ehdotetaan lisättäväksi 14 b luvun 7—9 ja 11 §:n säännökset. Kyseisten säännösten mukaisten päätösten nopea täytäntöönpano on tärkeää lisävalvonnan päämäärien toteuttamiseksi.

14 b luku. Vakuutusyrittäjäryhmän lisävalvonta

Vakuutusyhtiölakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 b luku, joka sisältäisi tarpeelliset säännökset lisävalvontadirektiivin kansalliseksi voimaan saattamiseksi lukuun ottamatta vakuutusomistusyhteisön määritelmää, joka ehdotetaan sijoitettavaksi 1 lukuun.

1 §. Luvun 1 pykälä sisältäisi direktiivin 1 artiklan mukaiset määritelmät emoyrityksestä, tytäryrityksestä, omistusyhteydestä, osakasyrityksestä, sidosyrityksestä, vakuutusyrityksestä, kolmannen maan vakuutusyrityksestä, ulkomaisesta jälleenvakuutusyrityksestä ja sekavakuutushallintayhtiöstä. Määritelmiä on tarkoitus käyttää ainoastaan sovellettaessa lisävalvontaa koskevia säännöksiä.

Pykälän 1 kohdan mukaan emoyrityksellä tarkoitettaisiin kirjanpitolaissa tarkoitettua

emoyritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jonka Vakuutusvalvontavirasto katsoo tosiasiallisesti käyttävän määräysvaltaa. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan d kohtaa.

Pykälän 2 kohdassa määriteltäisiin tytäryritys. Tytäryrityksellä tarkoitettaisiin kirjanpitolaissa tarkoitettua tytäryritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jossa Vakuutusvalvontavirasto katsoo emoyrityksen tosiasiallisesti käyttävän määräysvaltaa sekä tällaisen oikeushenkilön tytäryritystä. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan e kohtaa.

Pykälän 3 kohdan mukaan omistusyhteydellä tarkoitettaisiin sitä, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille syntyy 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu merkittävä sidonnaisuus. Lisävalvontadirektiivin 1 artiklan f kohdassa "omistusyhteys" on määritelty tarkoittamaan neljännen tilinpäätösdirektiivin 78/660/ETY 9 17 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua omistusyhteyttä (sellainen yhtiöllä oleva oikeus toisen yrityksen pääomaan, joka riippumatta siitä, onko siitä annettu arvopaperi vai ei, luo pysyvän yhteyden näiden yritysten välille ja jonka tarkoituksena on edistää yhtiön toimintaa) tai sitä, että pitää hallussaan yrityksen äänivallasta tai pääomasta suoraan tai välillisesti vähintään 20 prosenttia.

Kirjanpitolaissa omistusyhteisyrittäjäryhmän omistamien konserniin kuuluvien kotimainen tai ulkomainen yritys, jossa kirjanpitovelvollisella on sellainen omistusosuus, joka luo kirjanpitovelvollisen ja yrityksen välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään kirjanpitovelvollisen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa. Jollei kirjanpitovelvollinen muuta näytä, yritystä pidetään omistusyhteisyrittäjänä, jos kirjanpitovelvollisella on vähintään viidesosa yrityksen osakepääomasta tai vastaavasta pääomasta.

Lisävalvontadirektiivin ja kirjanpitolaissa omistusyhteydellä tarkoitettua omistusyhteyttä poikkeavat siten, että lisävalvontadirektiivissä omistusyhteydeksi katsotaan aina suora tai välillinen vähintään 20 prosentin omistus äänivallasta tai pääomasta kun taas kirjanpitolaissa tarkoitetaan pelkästään suoraa omistusosuutta yksinomaan pääomasta. Vakuutusyhtiölain merkittävä sidonnaisuus käsittää suoran tai välillisen omistuksen pääomasta tai äänioikeudesta, joten yritysten välisen pysyvän yhteyden käsitteellä täydennettynä se vastaa lisävalvontadirektiivin omistusyhteyden määritelmää.

Omistusyhteyden määrittelemineen merkittävän sidonnaisuuden avulla on tarkoituksenmukaista etenkin sen vuoksi, että vakuutusyhtiön on vuosittain ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle merkittävät sidonnaisuutensa. Samassa yhteydessä tulevat ilmi ne omistukset, joiden nojalla ratkeaa, sovelletaanko yhtiöön lisävalvontaa koskevia säännöksiä vai ei.

Pykälän 4 kohdan mukaan osakasyrityksellä tarkoitettaisiin emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä. Määritelmä vastaa lisävalvontadirektiivin 1 artiklan g kohdan määritelmää.

Pykälän 5 kohdan mukaan sidosyrityksellä tarkoitettaisiin tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys. Määritelmä vastaa lisävalvontadirektiivin 1 artiklan h kohtaa.

Vakuutusyrityksellä pykälän 6 kohdan mukaan tarkoitettaisiin vakuutusyhtiöitä ja vakuutusyhdistyksiä, koska direktiivin 1 artiklan a kohdan "vakuutusyrityksen" määritelmässä viitataan ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin (73/239/ETY) ja ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin (79/267/ETY) toimilupaa koskeviin säännöksiin. Kyseisiä direktiivejä Suomessa sovelletaan vakuutusyhtiöihin ja vakuutusyhdistyksiin.

Direktiivi tulisi koskemaan Suomessa paitsi ensivakuutusta myös jälleenvakuutusta harjoittavia vakuutusyhtiöitä, koska Suomessa samat säännökset yleensä koskevat kummankin tyyppistä vakuutusliikettä harjoittavia vakuutusyhtiöitä. Lisäksi vakuutusyrityksellä tarkoitettaisiin sellaista ensivakuutusta harjoittavaa ulkomaista vakuutusenantajaa, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, koska tällainen vakuutusenantaja on oikeutettu harjoittamaan vakuutusliikettä Suomessa ilman erillistä toimilupaa. Ulkomainen jälleenvakuutusyritys määritellään 8 kohdassa.

Kolmannen maan vakuutusyrityksellä tarkoitettaisiin pykälän 7 kohdassa ulkomaista vakuutusyritystä, joka harjoittaa ensivakuutusta ja jonka kotivaltio ei kuulu Euroopan talousalueeseen.

Pykälän 6 ja 7 kohta koskevat suomalaisia vakuutusyrityksiä ja sellaisia ulkomaisia vakuutusyrityksiä, jotka harjoittavat ensivakuutusta. Laissa on tarpeen määritellä ulkomainen jälleenvakuutusyritys, koska Suomesta poiketen monissa muissa maissa jälleenvakuutusyritykseen ei sovelleta samoja sään-

nöksiä kuin ensivakuutusliikettä harjoittavaan vakuutusyritykseen. Pykälän 8 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että ulkomaisella jälleenvakuutusyrityksellä tarkoitetaan ulkomaista yritystä, joka harjoittaa pääasiassa jälleenvakuutusta eikä ole kohdissa 6 ja 7 tarkoitettu vakuutusyritys. Suomalainen jälleenvakuutusyritys sisältyy a kohdan mukaiseen vakuutusyrityksen määritelmään.

Pykälän 6 ja 7 kohdassa olevat määritelmät vastaavat lisävalvontadirektiivin 1 artiklan a ja b kohdissa olevia vakuutusyrityksen ja kolmannen maan vakuutusyrityksen määritelmiä. Ulkomaisen jälleenvakuutusyrityksen määritelmä poikkeaa direktiivin 1 artiklan c kohdan mukaisesta jälleenvakuutusyrityksen määritelmästä edellisessä kappaleessa esitetystä syystä.

Pykälän 9 kohta sisältäisi lisävalvontadirektiivin 1 artiklan j kohtaan perustuvan määritelmän sekavakuutushallintayhtiöstä. Termiksi ehdotetaan "monialaomistusyhteisö". Monialaomistusyhteisöllä tarkoitettaisiin 14 b luvussa emoyritystä, joka on muu yritys kuin vakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai 1 luvun 5 a §:ssä tarkoitettu vakuutusomistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu vakuutusyhtiö.

2 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vakuutusyhtiön lisävalvonnan soveltamisalasta.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhtiöön, joka on osakasyrityksenä vähintään yhdessä vakuutusyrityksessä, ulkomaisessa jälleenvakuutusyrityksessä tai kolmannen maan vakuutusyrityksessä, sovellettaisiin 14 b luvun 4 ja 5 §:n, 7 §:n 1, 3 ja 4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 2 artiklan 1 kohtaa. Momentissa tarkoitettulla vakuutusyhtiöllä olisi siis oltava 4 §:n mukaiset sisäisen valvonnan järjestelmät, yhtiön olisi laadittava 5 §:n mukainen mukautettu vakavaraisuuslaskelma ja toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu vakavaraisuustilan tervehdyttämisuunnitelma. Lisäksi tällaiseen vakuutusyrityksryhmään kohdistuisivat 8—12 §:ssä säädetyt valvontatoimenpiteet.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että sellaiseen vakuutusyhtiöön, jonka emoyritys on vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys, sovelletaan 14 b luvun

6 §:n, 7 §:n 2—4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 2 artiklan 2 kohtaa. Momentissa tarkoitettun vakuutusyhtiön lisävalvontaa varten olisi siis laadittava 6 §:n mukainen vakavaraisuuslaskelma ja toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma. Lisäksi tällaiseen vakuutusyhtyrühmään kohdistuisivat 8—12 §:ssä säädetyt lisävalvontatoimenpiteet.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sellaisen vakuutusyhtiön lisävalvonnasta, jonka emoyritys on monialaomistusyhteisö. Tällaiseen vakuutusyhtyrühmään kuuluvan vakuutusyhtiön ei tarvitsisi tehdä mukautettua vakavaraisuuslaskelmaa, vaan sen lisävalvontaan sovellettaisiin ainoastaan luvun 8—12 §:n mukaisia säännöksiä. Toisin sanoen lisävalvonta käsittäisi pääasiassa vakuutusyhtiön ja muiden sen kanssa samaan vakuutusyhtyrühmään kuuluvien yritysten välisten liiketoimien valvonnan sekä Vakuutusvalvontaviraston oikeuden tarkastaa tällaiseen vakuutusyhtiöryhmään kuuluvien yritysten toimintaa. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 2 artiklan 3 kohtaa.

Pykälän 4 momentissa todettaisiin selvyyden vuoksi, että 1—3 momentissa tarkoitettujen vakuutusyhtiöiden, niiden sidos- ja osakasyritykset sekä osakasyritysten sidosyritykset muodostavat lisävalvonnan piiriin kuuluvan vakuutusyhtyrühmän.

3 §. Joissakin tapauksissa saattaa olla, että vakuutusyhtiön lisävalvonnan tavoitteiden kannalta ei ole tarkoituksenmukaista, että tietyn yrityksen taloudellinen tilanne sisällytetään lisävalvonnan piiriin. Lisävalvontaan liittyvä mukautettu vakavaraisuuslaskelma vakuutusyhtyrühmään kuuluvista yrityksistä saattaa joskus jopa vääristää tai johtaa harhaan arvioitaessa vakuutusyhtiön asemaa ja taloudellista tilannetta yritysryhmässä. Saattaa myös olla, että jollakin yrityksellä on vain vähäinen merkitys lisävalvonnan tavoitteiden kannalta. Tällaisia tilanteita varten lisävalvontadirektiivin 3 artiklan 3 kohdan toinen kappale sisältää säännöksen, jonka mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat tapauskohtaisesti päättää, että tiettyä yritystä ei oteta lisävalvonnan piiriin, vaikka se 2 artiklan mukaan muuten olisikin lisävalvonnan kohteena. Kyseisen säännöksen mukaisesti ehdotetaan pykälän 1 momentissa, että

Vakuutusvalvontavirastolla olisi edellä mainituilla perusteilla oikeus päättää, että 14 b luvun säännöksiä ei sovelleta lisävalvonnan piiriin kuuluvaan yritykseen.

Pykälän 2 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus antaa määräykset niistä periaatteista, joiden mukaisesti 1 momenttia sovelletaan. Määräystenantomahdollisuus on tärkeää oikeusvarmuusvaatimuksen toteutumiseksi. Yrityksillä tulisi olla mahdollisuus jo etukäteen arvioida, sovelletaanko niihin lisävalvontaa koskevia säännöksiä vai ei.

Lisävalvontadirektiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan lisävalvonnan suorittavat ensisijaisesti sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa lisävalvonnan piiriin kuuluva vakuutusyritys on saanut toimiluvan. Artiklan 2 kohta koskee tilannetta, jossa lisävalvonnan piiriin kuuluvaan yritysryhmään kuuluu tytäryrityksinä vakuutusyrityksiä useammasta jäsenvaltiosta ja emoyrityksenä on sama vakuutusomistusyhteisö, jälleenvakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys tai monialaomistusyhteisö. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat silloin pyrkiä pääsemään yhteisymmärrykseen siitä, mille kyseisistä viranomaisista lisävalvonnan harjoittaminen kuuluu.

Artiklan 2 kohdan mukaisesti pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että Vakuutusvalvontavirasto voisi päättää, että 14 b luvun säännöksiä ei tällaisessa tapauksessa sovellettaisi lisävalvonnan piiriin kuuluvaan Suomessa toimiluvan saaneeseen vakuutusyhtiöön. Edellytyksenä olisi että kyseisen vakuutusyhtyrühmän lisävalvontaa on toisen jäsenvaltion vakuutustoimintaa valvovan viranomaisen toimesta järjestetty lisävalvontadirektiivissä säädettyjen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi edellytettäisiin valvontaviranomaisten yhteistyön järjestämistä siten, että Vakuutusvalvontavirasto saisi toisen jäsenvaltion viranomaiselta käyttöönsä kaikki vakuutusyhtyrühmän lisävalvontaa varten tarpeelliset tiedot.

Lisävalvontadirektiivin 4 artiklan 3 kohta sisältää velvoitteen viranomaisten välisen yhteistoiminnan järjestämisestä, jos jäsenvaltiossa on useampi kuin yksi vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten toiminnan vakautta valvova viranomainen. Koska Suomessa kaikkien vakuutusyritysten valvonta kuuluu yhdelle viranomaiselle, Vakuutusvalvontavirastolle, säännöstä ei tarvitse saattaa voimaan Suomen lainsäädäntöön.

4 §. Edellä 10 luvun 3 c §:ssä oleva säännös sisäisestä valvonnasta ja riskienhallintajärjestelmistä koskee kaikkia vakuutusyhtiöitä. Nyt käsiteltävänä oleva pykälä sisältää velvoitteen sisäisen valvonnan järjestämisestä suomalaisen vakuutusomistusyhteisön ja sellaisen vakuutusyhtiön osalta, johon sovelletaan 2 §:n 1 momentissa säädettyjä lisävalvontatoimenpiteitä. Pykälän mukaan tällaisella vakuutusyhtiöllä ja vakuutusomistusyhteisöllä on oltava riittävät sisäisen valvonnan järjestelmät lisävalvonnan kannalta oleellisten tietojen tuottamiseksi. Tässä pykälässä tarkoitettu sisäinen valvonta on siis luonteeltaan erilaista ja rajoitetumpaa kuin 10 luvun 3 c §:n mukainen sisäinen valvonta. Pykälä vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 5 artiklan 1 kohtaa. Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan järjestämisestä.

5 §. Pykälässä säädettäisiin luvun 2 §:n 1 momentin mukaisen, osakasyrityksenä olevan vakuutusyhtiön mukautetusta vakavaraisuuslaskelmasta. Vakuutusyhtiön mukautetulla vakavaraisuudella tarkoitetaan lisävalvontadirektiivissä mukautetun toimintapäätöksen ja mukautetun toimintapäätöksen vähimmäismäärän erotusta. Direktiivin liite I sisältää tarkemmat säännökset mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta. Esityksessä ehdotetaan lain tasolla säädettäväksi niistä yrityksistä, joita laskelma tulisi koskemaan. Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi asetuksen laskelman laatimisesta liitteen edellyttämällä tavalla.

Pykälän 1 momentin mukaan mukautettuun vakavaraisuuslaskelmaan olisi otettava mukaan sellaiset vakuutusyhtiön sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaisi asetuksen, millä tavalla muutkin kyseiseen vakuutusyrityksryhmään kuuluvat yritykset otettaisiin laskelmaan huomioon. Laskelma olisi toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää. Vaikka laskelma olisi toimitettava virastolle tilinpäätöksen yhteydessä, se ei kuitenkaan olisi tilinpäätöksen liitetieto, eikä siten julkinen. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohtaa.

Pykälän 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi asetuksen mukaute-

tun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta. Vakuutusyhtiön mukautetun vakavaraisuuslaskelman ensisijaisena tarkoituksena on estää pääoman kaksinkertainen käyttö vakuutusyrityksryhmään kuuluvissa vakuutusyrityksissä ja eliminoida vakuutusyritysten toimintapäätösmistä sellaiset erät, jotka perustuvat keskinäiseen rahoitukseen vakuutusyrityksen ja ryhmään kuuluvan muun yrityksen välillä. Ministeriön asetuksessa on tarkoitus yksityiskohtaisemmin säätää näiden periaatteiden toteuttamisesta. Lisäksi vakuutusyhtiön toimintapäätösmään luettavista eristä annettua asetusta (462/1995) on tarkoitus muuttaa siten, että omistukset luotto- ja rahoituslaitoksissa vähennetään vakuutusyhtiön toimintapäätösmistä.

Lisävalvontadirektiivin mukautetun vakavaraisuuden laskemista koskevan liitteen I kohdan 2.1 mukaan peräkkäisten vakuutusyritysomistusten tapauksessa mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimista ei tarvitse edellyttää jokaisen osakasyrityksen tasolla. Poikkeus voidaan myöntää, jos kyseinen osakasyritys on otettu huomioon suomalaisen omistajansa mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa. Edellytyksenä poikkeuksen myöntämiselle kuitenkin on, että valvontaviranomainen varmistaa toimintapäätösmään luettavien erien asianmukaisen jakautumisen kaikkien edellä tarkoitettussa mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa mukana olevien vakuutusyritysten välillä. Pykälän 3 momentissa annettaisiin Vakuutusvalvontavirastolle valtuutus direktiivissä tarkoitettua poikkeuksen myöntämiseen.

6 §. Pykälässä säädettäisiin sellaisen vakuutusyrityksryhmän mukautetun vakavaraisuuden laskemisesta, jossa emoyrityksenä on vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys.

Jos emoyrityksenä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö, olisi sen pykälän 1 momentin mukaan laadittava lisävalvontaa varten mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon olisi otettava mukaan sellaiset emoyrityksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädettäisiin, millä tavalla muutkin kyseiseen vakuutusyrityksryhmään kuuluvat yritykset otettaisiin laskelmaan huomioon.

Jos ryhmän emoyrityksenä on ulkomainen

vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyrittäjä tai kolmannen maan vakuutusyrittäjä, vakavaraisuuslaskelman laatiminen käytännön syistä kuuluisi ryhmään kuuluvale suomalaiselle vakuutusyhtiölle. Tällaisella ulkomaisella emoyrityksellä ei nimittäin yleensä ole Suomessa toimipaikkaa tai edustustoa, jolle velvoite voitaisiin osoittaa.

Vastaavalla tavalla kuin 5 §:ssä laskelma olisi toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 10 artiklan 1 ja 2 kohtaa.

Vastaavasti kuin 5 §:n 2 momentissa myös 6 §:n 2 momentissa sosiaali- ja terveysministeriölle annettaisiin valtuutus antaa asetus emoyrityksen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta.

Jos lisävalvonnan piiriin kuuluvassa vakuutusyrittäjäryhmässä on useita 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja emoyrityksiä, lisävalvontadirektiivin mukautetun vakavaraisuuden laskemista koskevan liitteen II kohdan 2 mukaisesti mukautettua vakavaraisuuslaskelmaa ei tarvitse vaatia laadittavaksi kuin ylimmän emoyrityksen osalta. Pykälän 3 momentissa Vakuutusvalvontavirastolle annettaisiin valtuutus päättää direktiivin mahdollistaman menettelyn soveltamisesta.

7 §. Pykälässä säädettäisiin tervehdyttämistoimenpiteistä, joihin vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvan vakuutusyhtiön on ryhdyttävä, jos yhtiö ei täytä 5 tai 6 §:n mukaisen mukautetun vakavaraisuuslaskelman vaatimuksia.

Jos 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuna, osakasyrittäjäryhmään kuuluvan vakuutusyhtiön mukautettu vakavaraisuus osoittautuu negatiiviseksi 5 §:n mukaisen laskelman nojalla, vakuutusyhtiön olisi pykälän 1 momentin mukaan toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle sen hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhtiön vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 9 artiklan 3 kohtaa.

Pykälän 2 momentti sisältää 1 momenttia vastaavan säännöksen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vakuutusyhtiöryhmään kuuluvan vakuutusyhtiön osalta, jonka vakavaraisuus 6 §:n mukaisen laskelman perusteella on vaarantunut tai saattaa vaarantua. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 10 artiklan 3 kohtaa. Jos ryhmän emoyrityksenä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö, velvollisuus vakavaraisuustilan

tervehdyttämissuunnitelman toimittamiseen Vakuutusvalvontavirastolle kuuluisi sille. Jos taas emoyrityksenä on ulkomainen vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyrittäjä tai kolmannen maan vakuutusyrittäjä, ryhmään kuuluvan suomalaisen vakuutusyhtiön olisi toimitettava tervehdyttämissuunnitelma virastolle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuna tervehdyttämissuunnitelman sisällöstä.

Momentin 1 kohdan mukaan tervehdyttämissuunnitelman tulisi sisältää ehdotus toimenpiteistä, jotka tarvitaan vakavaraisuustilan tervehdyttämiseksi. Jos osakasyrittäjäryhmään kuuluvan vakuutusyhtiön mukautettu vakavaraisuus osoittautuu negatiiviseksi, yhtiön olisi lisättävä toimintapääomansa määrää niin paljon, että laskelma osoittaa jälleen positiivista vakavaraisuutta. Ehdotuksessa olisi ennen kaikkea selvitettävä ne keinot, joiden avulla yhtiö aikoo saada tarvittavan määrän lisää toimintapääomaa. Jos tytäryrittäjäryhmään kuuluvan vakuutusyhtiön vakavaraisuus 6 §:n mukaisen laskelman nojalla osoittautuu vaarantuneeksi, ryhmän emoyrityksen olisi ensisijaisesti pystyttävä selvittämään ne keinot, joilla vakuutusyrittäjäryhmän vakavaraisuutta voitaisiin parantaa.

Lisävalvonnan keskeisimpiä tavoitteita on turvata vakuutetut edut myös siinä tilanteessa, jossa yhtiöryhmään kuuluvan vakuutusyhtiön vakavaraisuus on saattanut vaarantua esimerkiksi pääoman kaksinkertaisen hyväksikäytön tai ryhmään kuuluvien yritysten keskinäisen rahoituksen johdosta. Jos mukautettu vakavaraisuuslaskelma osoittaa, että yhtiön vakavaraisuus on vaarantunut, voidaan lähtökohtaisesti olettaa, että myös vakuutetut edut ovat vaarantuneet. Tästä syystä momentin 2 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että tervehdyttämissuunnitelman tulisi sisältää selvitys siitä, millä tavoin ehdotettujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan vakuutettuihin etuihin turvaavasti.

Momentin 3 kohdan mukaan tervehdyttämissuunnitelman tulisi sisältää myös määräaika, jonka kuluessa tervehdyttämistoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa. Määräajan ei tulisi olla kovin pitkä. Voimassa olevan lain mukaan esimerkiksi silloin kun yhtiön toimintapääoma on alentunut laissa säädettyä määrää pienemmäksi, määräaika toimintapääoman saattamiseksi ennalleen on kolme kuukautta siitä, kun asiasta on ilmoitettu yhtiökokoukselle. Muussa tapauksessa yhtiö

on asetettava selvitystilaan ja purettava.

Pykälän 4 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä tervehdyttämissuunnitelman sisällöstä. Määräystentomahdollisuus on perusteltua sekä valvonnan järjestämisen kannalta että oikeusvarmuuden edistämiseksi.

8 §. Pykälä sisältää lisävalvontadirektiivin 8 artiklan mukaiset säännökset sisäisten liiketoimien valvonnasta.

Pykälän 1 momentin mukaan Vakuutusvalvontaviraston olisi valvottava liiketoimia ryhmään kuuluvan vakuutusyhtiön ja vakuutusyhtiön sidosyrityksen, osakasyrityksen ja osakasyrityksen sidosyrityksen välillä. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 8 artiklan 1 kohdan a alakohtaa.

Pykälän 2 momentin mukaan viraston olisi lisäksi valvottava liiketoimia vakuutusyhtiön ja sellaisen luonnollisen henkilön välillä, jolla on omistusyhteys vakuutusyhtiössä tai sen sidosyrityksessä, vakuutusyhtiön osakasyrityksessä taikka vakuutusyhtiön osakasyrityksen sidosyrityksessä. Momentti vastaa lisävalvontadirektiivin 8 artiklan 1 kohdan b alakohtaa.

Pykälän 3 momentti sisältäisi esimerkkiluettelon sisäisistä liiketoimista, joihin valvonnassa olisi erityisesti kiinnitettävä huomiota. Luettelo sisältää pääasiassa liiketoimia, joilla saattaa olla erityisen suuri merkitys yhtiön vakavaraisuuden kannalta. Tällaisia liiketoimia ovat lainat, takaukset, taseen ulkopuoliset sitoumukset, toimintapääomaan hyväksyttäviä erii koskevat toimet, sijoitukset, jälleenvakuutusliikkeeseen liittyvät liiketoimet ja kustannusten jakamissopimukset. Momentin luettelo ei ole tyhjentävä, vaan merkittäviä liiketoimia voi olla muitakin yhtiön liiketoiminnan luonteesta riippuen. Momentti vastaa lisävalvontadirektiivin 8 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa.

Pykälän 4 momentti sisältää säännöksen merkittävien liiketoimien ilmoittamisesta valvontaviranomaiselle. Ehdotuksen mukaan vakuutusyhtiön on ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vähintään kerran vuodessa 1—3 momentissa tarkoitetuista merkittävistä liiketoimista. Momentti vastaa lisävalvontadirektiivin 8 artiklan 2 kohtaa. Vakuutusvalvontavirasto antaisi määräyksen, miten usein ja millä tavoin ilmoitus olisi tehtävä ja miten suuria liiketoimia ilmoitusvelvollisuus koskisi. Määräystä annettaessa olisi huolehdittava siitä, ettei raportointivelvollisuutta aseteta ankarammaksi kuin mitä valvonnan tarkoi-

tuksenmukainen järjestäminen vaatii.

Lisävalvontadirektiivissä ei määritellä merkittävän liiketoimen sisältöä. Myöskään tässä lakiehdotuksessa ei ole vastaavaa määritelmää. Liiketoimia olisi tarkasteltava yksittäistapauksittain suhteessa vakuutusyhtiön koko liiketoiminnan laatuun, laajuuteen ja oman pääoman määrään. Ilmoitusvelvollisuus voisi koskea esimerkiksi liiketoimia, joiden rahallinen arvo ylittää tietyt prosenttiosuuden vakuutusyhtiön oman pääoman määrästä. Lähtökohtana on, että vähäisiä ja rahalliselta arvolta pienimerkityksellisiä liiketoimia suhteessa yhtiön koko liiketoiminnan laajuuteen ei tarvitse ilmoittaa. Esimerkkinä voidaan todeta, että luottolaitosten osalta suurella asiakasriskillä tarkoitetaan luottolaitostoiminnasta annetussa laissa asiakasriskiä, jonka määrä on vähintään 10 prosenttia luottolaitoksen omista varoista. Luottolaitoksen on ilmoitettava tällaiset suuret asiakasriskit vähintään neljä kertaa vuodessa rahoitustarkastukselle.

Jos merkittävistä liiketoimista saatujen tietojen perusteella ilmenee, että vakuutusyhtiön vakavaraisuus on tai saattaa olla vaarassa, yhtiön olisi toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa 7 §:ssä tarkoitettu yhtiön vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma.

9 §. Pykälä sisältää säännökset Vakuutusvalvontaviraston käytettävissä olevista pakkokeinoista siinä tapauksessa, että 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua tervehdyttämissuunnitelmaa ei ole pystytty toteuttamaan viraston määräämässä ajassa tai jos suunnitelmaan sisältyvillä toimenpiteillä ei ilmeisesti pystytä turvaamaan vakuutettuja etuja. Lisävalvontadirektiivin 9 artiklan 3 kohdassa ja 10 artiklan 3 kohdassa toimivaltaisille viranomaisille asetetaan velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin vakavaraisuuden vaarantuessa, mutta toimenpiteiden sisältö on jätetty säädettäväksi kansallisessa lainsäädännössä. Direktiivin mukaan toimenpiteet toteutetaan vakuutusyritysten osalta.

Ehdotuksen mukaan pakkokeinot kohdistettaisiin aina vakuutusyritysryhmän osakasyrityksenä tai sidosyrityksenä olevaan vakuutusyhtiöön.

Vakuutusvalvontavirastolla on käytettävissään ne 14 luvussa säädetyt pakkokeinot, joita sillä on oikeus käyttää yksittäisenkin vakuutusyhtiön valvonnassa. Tällaisia pakkokeinoja ovat huomautuksen antaminen, kehoitus korjata asia määrääjässä ja kielto

jatkaa virheellistä menettelyä. Lisäksi virasto voi kieltää yhtiökokouksen, hallintoneuvoston tai hallituksen virheellistä menettelyä koskevan päätöksen toimeenpano ja velvoittaa yhtiön ryhtymään toimenpiteisiin oikeasun aikaansaamiseksi. Jos muut valvonta-toimenpiteet eivät pysty korjaamaan tilannetta Vakuutusvalvontavirastolla on viimein oikeus asettaa asiamies valvomaan yhtiön toimintaa tai kieltää vakuutusyhtiötä antamasta uusia vakuutuksia. Äärimmäisenä keinona tulee kysymykseen vakuutusyhtiön toimiluvan peruuttaminen.

Vakuutusyhtyrühmän emoyrityksenä olevaan vakuutusomistusyhteisöön, ulkomaiseen jälleenvakuutusyhtyritykseen, kolmannen maan vakuutusyhtyritykseen tai monialaomistusyhteisöön ei voida kohdistaa vakuutusyhtiölain 14 luvussa säädettyjä valvontatoimenpiteitä, koska nämä yritykset eivät ole vakuutusyhtiöiläisiä tarkoitettuja vakuutusyhtiöitä. Siten valvontatoimet olisi kohdistettava aina ryhmään kuuluvaan vakuutusyhtiöön.

10 §. Pykälä sisältää säännökset lisävalvontaan liittyvän valvontaviranomaisen tarkastusoikeuden laajuudesta.

Pykälän 1 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus lisävalvonnan alaisen vakuutusyhtiön emoyrityksessä ja vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryrityksessä niiden tietojen tarkastamiseksi, joilla saattaa olla merkitystä lisävalvonnessa. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 6 artiklan 2 kohtaa sillä poikkeuksella, että momentti ei sisällä säännöstä itse vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön tarkastuksesta, koska tätä koskeva säännös on jo 14 luvun 4 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa Vakuutusvalvontavirastolle annettaisiin oikeus suorittaa tarkastus sellaisen ulkomaisen vakuutusyhtyrityksen Suomessa olevassa emoyrityksessä, tytäryrityksessä ja sidosyrityksessä, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen ja tällaisen vakuutusyhtyrityksen emoyrityksen Suomessa olevassa tytäryrityksessä. Edellytyksenä on, että kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvova viranomainen pyytää Vakuutusvalvontavirastolta tarkastusta lisävalvonnan suorittamiseksi. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että ETA-alueella valvonnessa noudatettavan kotivaltio -periaatteen mukaisesti valvonta muuten kuuluisi vakuutusyhtyrityksen kotivaltion valvontaviranomaiselle. Säännös vastaa sisällöltään osittain lisävalvontadirektiivin 6

artiklan 2 kohtaa.

Pykälän 3 momentti on peilikuva 2 momentin säännökselle. Momentti koskee Vakuutusvalvontaviraston tarkastusoikeutta siinä tapauksessa, että virasto haluaa tarkastaa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevaa suomalaisen vakuutusyhtiön sidosyritystä, tytäryritystä, emoyritystä tai lisävalvonnan alaisen vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritystä koskevia lisävalvonnan kannalta olennaisia tietoja. Viraston olisi silloin pyydettävä kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus joko suorittaa tarkastus itse tai osallistua tarkastukseen siitä riippuen, minkälaista tarkastuskäytäntöä pyynnön vastaanottaneen viranomaisen kotivaltiossa noudatetaan. Momentti vastaa sisällöltään osaksi lisävalvontadirektiivin 6 artiklan 3 kohtaa.

Pykälän 4 momentti sisältää säännöksen, miten käytännössä toimitaan, kun toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvova viranomainen aikoo tarkastaa Suomessa 2 momentissa tarkoitettua yritystä koskevia lisävalvonnan kannalta olennaisia tietoja. Ehdotuksen mukaan kyseisen viranomaisen olisi pyydettävä Vakuutusvalvontavirastolta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontaviraston olisi täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse, antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen suorittaa tarkastus tai antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen osallistua viraston suorittamaan tarkastukseen. Myös se olisi mahdollista, että virasto antaisi tilintarkastajan tai asiantuntijan suorittaa tarkastus. Momentti vastaa sisällöltään osaksi lisävalvontadirektiivin 6 artiklan 3 kohtaa.

11 §. Lisävalvontadirektiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden lisävalvonnasta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset saavat kaikki tiedot, joilla on merkitystä lisävalvonnan alaisen vakuutusyhtyrityksen valvonnessa. Tietoja on ensisijaisesti pyydettävä kyseiseltä vakuutusyhtyritykseltä. Tämän mahdollistava säännös sisältyy jo nykyisin vakuutusyhtiölain 14 luvun 3 §:ään. Direktiivin 6 artiklan 1 kohta tekee toissijaisesti mahdolliseksi sen, että tietoja pyydetään suoraan vakuutusyhtyrityksen sidosyritykseltä, osakasyhtyritykseltä tai osakasyhtyrityksen sidosyritykseltä edellyttäen, että vakuutusyhtyritys ei ole niitä

toimittanut viranomaiselle. Ehdotettu 11 § sisältää tämän periaatteen mukaisen säännöksen.

12 §. Pykälän mukaan 14 b luvun mukaisen lisävalvonnan alaisilla yrityksillä ja niiden sidos- ja osakasyrityksillä on oikeus vaihtaa keskenään lisävalvonnan kannalta oleellisia tietoja. Säännös on tarpeen esimerkiksi sen vuoksi, että sidosyrityksenä oleva vakuutusyhtiö tarvitsee tietoja muilta ryhmään kuuluvilta yrityksiltä 6 §:n mukaisen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimista varten. Säännös vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 5 artiklan 2 kohtaa.

15 luku. Selvitystila ja purkaminen

1 §. Käytännön liike-elämässä, esimerkiksi toimilajijärjestelyjen yhteydessä, saattaa esiintyä tarvetta järjestelyyn, jossa vakuutusyhtiö luovuttaa koko vakuutuskantansa toiselle vakuutusyhtiölle ja vapaaehtoisesti luopuu vakuutusliikkeen harjoittamisesta. Tarkoituksena voi esimerkiksi olla muuttaa vakuutusosakeyhtiö tällä tavalla vakuutusomistusyhteisöksi. Tällöin yhtiön toimilupa on 14 luvun 5 a §:n mukaan peruutettava. Käsiteltävänä olevan pykälän 1 momentin voimassa olevaa säännöstä on tulkittu siten, että yhtiö on myös tällaisessa tapauksessa automaattisesti selvitystilassa ja purettava.

Vakuutusosakeyhtiön pakolliseen purkamiseen ei kuitenkaan ole tarvetta vakuutusvalvonnan näkökulmasta, jos koko vakuutuskanta on luovutettu toiselle vakuutusyhtiölle ja vakuutusten käsittämät edut on turvattu vakuutusyhtiölain 16 a luvun mukaisessa menettelyssä. Muutakaan tarvetta tällaiseen muusta yhteisölaainsäädännöstä poikkeavaan järjestelyyn ei ole löydettävissä. Nykyoloissa lain ehdoton vaatimus yhtiön purkamisesta onkin osoittautunut turhaksi ja se tarpeettomasti hankaloittaa mahdollisuuksia liiketoiminnan uudelleenjärjestämiseen.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jos vakuutusyhtiön toimiluvan peruuttaminen johtuu siitä, että vakuutusosakeyhtiö, jonka koko vakuutuskanta on luovutettu toiselle vakuutusyhtiölle, ilmoittaa luopuvansa vakuutusliikkeen harjoittamisesta, yhtiö voisi jatkaa toimintaansa muuta liiketoimintaa harjoittavana osakeyhtiönä ilman 15 luvussa säädettyä selvitys- ja purkamismenettelyä. Säännös koskisi vain vakuutusosakeyhtiöitä ja niitäkin vain siinä tapauksessa, että yhtiö luopuu vapaaehtois-

ti vakuutusliikkeen harjoittamisesta. Jos vakuutusosakeyhtiön toimilupa on peruutettu muista syistä, esimerkiksi sanktiona velvoitteiden laiminlyönnistä tai vakavaraisuuden puuttumisen johdosta, yhtiö olisi joka tapauksessa purettava. Säännös ei koskisi keskinäisiä vakuutusyhtiöitä, jotka olisi purettava myös siinä tapauksessa, että ne vapaaehtoisesti luopuvat vakuutusliikkeen harjoittamisesta.

Säännöksen soveltaminen edellyttää, että yhtiön on muutettava yhtiöjärjestyksensä tarvittavilta osin. Yhtiöjärjestyksestä olisi esimerkiksi poistettava tai muutettava kaikki sellaiset määräykset, jotka viittaavat vakuutusliikkeen harjoittamiseen. Yhtiöjärjestyksen muutos olisi ehdotuksen mukaan ilmoitettava rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa toimiluvan peruuttamisesta. Jos yhtiöjärjestyksen muutosta ei ilmoitettaisi rekisteröitäväksi sanotussa ajassa tai jos rekisteröinti evättäisiin ja epäämispäätös saisi lainvoiman, päätös toiminnan jatkamisesta muuta liiketoimintaa harjoittavana osakeyhtiönä raukeaisi.

Vakuutusosakeyhtiön muuttaminen muuta liiketoimintaa harjoittavaksi osakeyhtiöksi ei vaatisi Vakuutusvalvontaviraston lupaa, koska vakuutuksen käsittämien etujen loukkamattomuutta valvotaan 16 a luvun mukaisen vakuutuskannan luovutusmenettelyn yhteydessä. Muutakaan tarvetta lupamenettelyyn ei ole.

Ehdotettu muutos perustuu kansalliseen muutostarpeeseen, eikä se ole yhteydessä lisävalvontadirektiivin voimaansaattamiseen.

18 luku. Erinäisiä säännöksiä

10 a §. Ehdotetun 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitettua alemman asteista norminantovaltaa ei ole tarkoitus siirtää Vakuutusvalvontavirastolle. Sen vuoksi käsiteltävänä olevan pykälän 2 momentin luetteloon niistä säännöksistä, joita ei sovelleta Vakuutusvalvontavirastoon, ehdotetaan lisättäväksi 14 b luvun 5 ja 6 §. Lisäksi momentissa otettaisiin huomioon 10 luvun 8 ja 9 §:ssä ehdotetut muutokset sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston toimivallan jaossa.

Voimaantulosäännös

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin se on hyväksytty ja vahvistettu.

Lain 10 luvun 11 §:n 1 ja 2 momenttia ehdotetaan sovellettavaksi ensimmäisen kerran konsernitilinpäätöksen laatimiseen siltä tilikaudelta, joka on kulumassa lain tultua voimaan tai joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Vakuutusomistusyhteisön olisi voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan toimitettava oma tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksensä Vakuutusvalvontavirastolle ensimmäistä kertaa siltä tilikaudelta, joka on kulumassa lain tultua voimaan tai joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Lisävalvontadirektiivin 11 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on annettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 5 päivänä kesäkuuta 2000.

Lisävalvontadirektiivin 11 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava, että direktiivin säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 2001 tai kyseisenä kalenterivuonna alkavan tilikauden tilinpäätösten valvontaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että mukautettu vakavaraisuus on laskettava ensimmäistä kertaa pakollisena vasta vuoden 2001 tilinpäätöksen yhteydessä. Voimaantulosäännöksen 4 momentti sisältää tämän sisältöisen säännöksen. Myös sisäistä valvontaa ja riskienhallintajärjestelmiä sekä sisäisten liiketoimien valvontaa koskevat säännökset ehdotetaan tulevaksi voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2001.

Lain 10 luvun 8 §:n ja 9 §:n 3 kohdan mukaisia valtuuksia määräyksenantoon ehdotetaan siirrettäväksi sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle. Ohjeistuksen jatkuvuuden varmistamiseksi voimaantulosäännöksen 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että ministeriön kyseisten lainkohtien nojalla ja antamat määräykset ja päätökset jäisivät lain voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.2. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä

2 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 kohta, jossa vakuutusyhtiölain 1 luvun 1 b §:ää vastaavalla tavalla säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön toimivallasta. Momentin 6 ja 7 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi uudesta 8 kohdasta johdettavat tekniset muutokset.

3 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan ku-

mottavaksi, koska siinä tarkoitettua asetusta ei ole tarvinnut antaa Suomen EU-jäsenyyden johdosta.

43 §. Pykälän 1 ja 2 momentissa valvontaviranomainen ehdotetaan muutettavaksi Vakuutusvalvontavirastoksi sosiaali- ja terveysministeriön ja viraston välisen työnjaon mukaisesti. Pykälän 1 momentista termi "sivuyhtiö" ehdotetaan muutettavaksi "tytäryhteisöksi", koska sivuyhtiö -käsite on kumottu vakuutusyhtiölaista ja ehdotetaan kumottavaksi myös tämän lain 56 §:n 2 momentista.

56 §. Vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:n 4 ja 5 momentista ehdotetaan edellä kumottaviksi suomalaisen vakuutusyhtiön omistusta vieraalla toimialalla toimivassa yhteisössä rajoittavat säännökset. Vastaavan tyyppiset säännökset, jotka rajoittavat ulkomaisten vakuutusyhtiöiden omistusoikeutta, ehdotetaan kumottaviksi käsiteltävänä olevan pykälän 2 ja 3 momentista.

Voimaantulosäännös

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun lain kanssa.

1.3. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä

1 §. Pykälän 3 momentissa on virheellinen viittaus vakuutusyhtiölain 3 luvun 1 §:n 2 momenttiin. Viittaus ehdotetaan poistettavaksi, koska momenttia tulee soveltaa myös työeläkevakuutusyhtiöihin. Samoin momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus vakuutusyhtiölain 14 luvun 4 §:n 3 momenttiin, koska pykälän uutta 3 momenttia on tarkoitus jatkossa soveltaa työeläkevakuutusyhtiöihin.

1 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 a §, jossa vakuutusyhtiölain 1 luvun 1 b §:ää vastaavalla tavalla säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön toimivallasta.

5 §. Vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:n 4 ja 5 momentti ehdotetaan edellä kumottavaksi. Käsiteltävänä oleva pykälä sisältää vastaavan tyyppiset työeläkevakuutusyhtiön omistusta vieraalla toimialalla koskevat säännökset. Koska kolmiansia henki- ja vahinkovakuutusdirektiivejä ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin, niiden omistusrajoitusta koskevia säännöksiä ei välttämättä tarvitse kumota tai muuttaa. Tässä yhteydessä on kuitenkin tarkoituksenmukaista, että säännökset tarkistetaan ajanmukaisiksi ilman, että niiden asial-

lista sisältöä olennaisesti muutetaan.

Pykälä ehdotetaan kirjoitettavaksi kokonaan uudelleen.

Pykälän 1 momentti sisältäisi nykyisen 5 §:n 1 momentissa ilmaistun pääsäännön omistuksesta vieraalla toimialalla. Sääntelyä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi siten, että omistusoikeutta rajoittavana seikkana pidettäisiin osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua määräämisvaltaa. Tällainen määräämisvalta voi siten syntyä paitsi työeläkevakuutusyhtiön oman omistuksen myös yhtiön tytäryhteisön omistuksen perusteella.

Tällöin nykyisen 3 momentin säännös muiden yhteisöjen rinnastamisesta osakeyhtiöön jäisi tarpeettomana pois. Laissa ei myöskään ole enää tarpeen määritellä sivuyhtiötä, joka on jo aikaisemmin kumottu vakuutusyhtiölaista. Asiallisesti 1 momentti vastaa sisällöltään nykyisen 5 §:n 1 ja 3 momentteja.

Pykälän 2 momentti sisältäisi nykyisen 5 §:n 2 momentin kaltaisen säännöksen, joka kieltää työeläkevakuutusyhtiötä ilman valvontaviranomaisen lupaa omistamasta yli kymmentä prosenttia osakkeista tai niiden tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa. Momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että työeläkevakuutusyhtiöllä ei olisi oikeutta yksin eikä yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa mainitun prosenttiosuuden ylittävään omistukseen. Omistusrajoitus koskisi paitsi osakkeita, myös jäsenosuuksia ja yhtiöosuuksia ja niiden tuottamaa äänimäärää. Momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi myös siten, että rajoitus ei koske työeläkevakuutusyhtiön omistusta rahastoyhtiössä.

Nykyisen 5 §:n 4 momentin säännöstä, jonka mukaan omistusrajoitusta sovellettaessa otetaan huomioon myös eläkesäätiölle ja -kassalle ja sellaisille muille vakuutusyhtiöille kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta, joiden osake- tai takuupääomasta työeläkevakuutusyhtiö omistaa vähintään 20 prosenttia, ei ehdoteta sisällytettäväksi uuteen 5 §:ään, koska mainittu rajoitus poistuu myös vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiltä. Työeläkevakuutusyhtiöitä koskevan sääntelyn ei tässä suhteessa ole tarpeen olla muita vakuutusyhtiöitä ankarampaa. Lisäksi muutos selkeyttää nykyistä sääntelyä. Lakiin ei myöskään ehdoteta säännöstä, jonka mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi määrätä, että omistusrajoitusta sovellettaessa huomioon otetaan myös sellaisen muun vakuutusyhtiön osak-

keet ja määräämisvalta, jolla on merkittävästi yhteistä johtoa ja hallintoa työeläkevakuutusyhtiön kanssa ja jonka kanssa toimintaa on järjestetty yhteisesti.

Pykälän uusi 3 momentti on ehdotuksessa saman sisältöinen kuin nykyinen 5 §:n 5 momentti.

12 §. Lain 5 §:ää ehdotetaan edellä täsmennettäväksi siten, että pykälässä säädetty omistusrajoitus ei koske työeläkevakuutusyhtiön omistusta rahastoyhtiössä. Vastaavalla tavalla 12 §:n 4 momentin johdantokappaletta ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että momentissa oleva työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtajan tai hänen sijaisensa jäsenyyttä muiden yhteisöjen hallituksessa tai hallintoneuvostossa rajoittava säännös ei koske hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyyttä sellaisessa vakuutusyhtiössä tai rahastoyhtiössä, jota tarkoitetaan momentin 1—3 kohdassa.

Voimaantulosäännös

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun lain kanssa.

1.4. Vakuutusyhdistyslaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

5 §. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi samoin perustein kuin vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:n 4 ja 5 momentti.

10 luku. Tilinpäätös

4 a §. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 a §, jossa säädettäisiin vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 c §:n mukaisella tavalla vakuutusyhdistyksen sisäisestä valvonnasta ja riskienhallintajärjestelmistä. Sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmät olisi suhteutettava yhdistyksen toiminnan laatuun ja laajuuteen. Koska vakuutusyhdistysten liiketoiminta saattaa olla varsin pienimuotoista, yhdistyksiltä ei yleensä voida edellyttää vakuutusyhtiöiden riskienhallintajärjestelmiin verrattavia järjestelyjä. Vakuutusvalvontavirasto antaisi asiasta tarkemmat määräykset.

12 luku. Vakuutusyhdistysten valvonta

Vakuutusyhtiölaissa ehdotetaan vakuutusomistusyhteisön toiminta saatettavaksi

valvonnan piiriin tietyiltä osin. Vakuutusyhdistysten osalta valvonnan laajentamiseen esitetyllä tavalla ei ole katsottu olevan tarvetta, koska käytännössä sellaisen vakuutusyhtyritysrhmän muodostuminen, jossa emoyrityksenä on vakuutusomistusyhteisö ja yhtenä tytäryrityksenä vakuutusyhdistys, on epätodennäköistä vakuutusyhdistysten toiminnan luonne ja omistusrakenne huomioon ottaen.

6 a §. Vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 a §:n 1 momentin uutta 7 kohtaa vastaavalla tavalla pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 kohta, jonka mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi määrätä vakuutusyhdistyksen toiminnan lopetettavaksi, jos yhdistys on laiminlyönyt 12 a luvun 7 tai 8 §:ssä tarkoitetun tervehdyttämissuunnitelman laatimisen tai toteuttamisen ja laiminlyönti vaarantaisi vakuutetut edut tai jos mainituissa lainkohdissa olevan velvoitteen laiminlyönti muuten on törkeä.

6 d §. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 d §, joka sisältäisi säännöksen Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta asettaa asiamies valvomaan vakuutusyhdistyksen toimintaa. Säännös vastaa sisällöltään ja perusteluiltaan vakuutusyhtiölain 14 luvun uutta 5 c §:ää.

7 §. Pykälän sisältämään luetteloon niistä säännöksistä, joiden mukainen valvontaviranomaisen päätös tai määräys voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, ehdotetaan lisättäväksi 12 a luvun 7—9 ja 11 §:n säännökset. Kyseisten säännösten mukaisten päätösten nopea täytäntöönpano on tärkeää lisävalvonnan päämäärien toteuttamiseksi.

12 a luku. Vakuutusyhtyritysrhmän lisävalvonta

Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 12 a luku, joka sisältäisi tarvittavat säännökset lisävalvontadirektiivin kansalliseksi voimaan saattamiseksi vakuutusyhdistysten osalta. Sääntely tulisi koskemaan sekä suuria että pieniä vakuutusyhdistyksiä.

1 §. Luvun 1 pykälä sisältäisi direktiivin 1 artiklan mukaiset määritelmät emoyrityksestä, tytäryrityksestä, omistusyhteydestä, osakasyrityksestä, sidosyrityksestä, vakuutusyrityksestä, kolmannen maan vakuutusyrityksestä, ulkomaisesta jälleenvakuutusyrityksestä, vakuutushallintayhtiöstä ja sekavakuutushallintayhtiöstä. Määritelmiä on tarkoitus vakuutusyhtiölakia vastaavalla tavalla käyttää ainoastaan sovellettaessa lisävalvontaa

koskevia säännöksiä.

Pykälän 1 kohdan mukaan emoyrityksellä tarkoitettaisiin kirjanpitolaissa tarkoitettua emoyritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jonka Vakuutusvalvontavirasto katsoo tosiasiaissa käyttävän määräysvaltaa. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan d kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 1 kohtaa.

Pykälän 2 kohdassa määriteltäisiin tytäryritys. Tytäryrityksellä tarkoitettaisiin kirjanpitolaissa tarkoitettua tytäryritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jossa Vakuutusvalvontavirasto katsoo emoyrityksen tosiasiaissa käyttävän määräysvaltaa sekä tällaisen oikeushenkilön tytäryritystä. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan e kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 2 kohtaa.

Pykälän 3 kohdan mukaan omistusyhteydellä tarkoitettaisiin sitä, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille syntyy 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu merkittävä sidonnaisuus. Omistusyhteyden määritelmään ehdotetaan otettavaksi lisämääre, jonka mukaan myös sellainen muu omistussuus, joka luo luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään luonnollisen henkilön taikka oikeushenkilön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa, muodostaa omistusyhteyden. Ehdotus vastaa lisävalvontadirektiivissä ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 3 kohdassa olevaa omistusyhteyden määritelmää.

Pykälän 4 kohdan mukaan osakasyrityksellä tarkoitettaisiin lisävalvontadirektiivin 1 artiklan g kohdan ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 4 kohdan mukaisesti emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä.

Pykälän 5 kohdan mukaan sidosyrityksellä tarkoitettaisiin tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys. Määritelmä vastaa lisävalvontadirektiivin 1 artiklan h kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 5 kohtaa.

Vakuutusyrityksellä pykälän 6 kohdan mukaan tarkoitettaisiin vakuutusyhtiöitä ja vakuutusyhdistyksiä. Lisäksi vakuutusyrityksellä tarkoitettaisiin sellaista ensivakuutusta harjoittavaa ulkomaista vakuutusenantajaa, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, koska tällainen vakuutusenantaja on oikeutettu harjoittamaan vakuutusliikettä Suomessa ilman erillistä toimilupaa. Ulkomainen jälleenvakuutusyritys määritellään

kohdassa 8. Määritelmä vastaa vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 6 kohtaa.

Kolmannen maan vakuutusyrityksellä tarkoitettaisiin pykälän 7 kohdassa ulkomaista vakuutusyritystä, jonka harjoittaa ensivakuutusta ja jonka kotivaltio ei kuulu Euroopan talousalueeseen. Määritelmä vastaa lisävalvontadirektiivin 1 artiklan b kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 7 kohtaa.

Pykälän 6 ja 7 kohta koskevat suomalaisia vakuutusyrityksiä ja sellaisia ulkomaisia vakuutusyrityksiä, jotka harjoittavat ensivakuutusta. Suomalainen jälleenvakuutusyritys sisältyy kohdan 6 mukaiseen määritelmään. Pykälän 8 kohdassa määriteltäisiin ulkomainen jälleenvakuutusyritys. Sillä tarkoitettaisiin vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n mukaisesti ulkomaista yritystä, joka harjoittaa pääasiassa jälleenvakuutusta eikä ole 6 ja 7 kohdassa tarkoitettu vakuutusyritys.

Vakuutusomistusyhteisöllä tarkoitettaisiin pykälän 9 kohdassa vakuutusyhtiölain 1 luvun 5 a §:ää ja lisävalvontadirektiivin 1 artiklan i kohtaa vastaavalla tavalla emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä. Lisäksi edellytetään, että näistä yritysistä vähintään yksi on vakuutusyhdistyslaisissa tarkoitettu vakuutusyhdistys.

Pykälän 10 kohta sisältäisi lisävalvontadirektiivin 1 artiklan j kohtaan perustuvan määritelmän sekavakuutushallintayhtiöstä. Termiksi ehdotetaan "monialaomistusyhteisö" vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 9 kohtaa vastaavalla tavalla. Monialaomistusyhteisöllä tarkoitettaisiin 12 a luvussa emoyritystä, joka on muu yritys kuin vakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai vakuutusomistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on vakuutusyhdistyslaisissa tarkoitettu vakuutusyhdistys.

2 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vakuutusyhdistyksen lisävalvonnan soveltamisalasta.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhdistykseen, joka on osakasyrityksenä vähintään yhdessä vakuutusyrityksessä, ulkomaisessa jälleenvakuutusyrityksessä tai kolmannen maan vakuutusyrityksessä, sovellettaisiin 12 a luvun 4 ja 5 §:n, 7 §:n 1, 3 ja 4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 2 artiklan 1 kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b

luvun 2 §:n 1 momenttia. Momentissa tarkoitettulla vakuutusyhdistyksellä olisi siis oltava 4 §:n mukaiset sisäisen valvonnan järjestelmät, yhdistyksen olisi laadittava 5 §:n mukainen mukautettu vakavaraisuuslaskelma ja toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu vakavaraisuustilan tervehdyttämisuunnitelma. Lisäksi tällaiseen vakuutusyritysryhmään kohdistuisivat 8—12 §:ssä säädetyt valvontatoimenpiteet.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että sellaiseen vakuutusyhdistykseen, jonka emoyritys on vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys, sovelletaan 12 a luvun 6 §:n, 7 §:n 2—4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 2 artiklan 2 kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 2 §:n 2 momenttia. Momentissa tarkoitettua vakuutusyhdistyksen lisävalvontaa varten olisi siis laadittava 6 §:n mukainen vakavaraisuuslaskelma ja toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakavaraisuustilan tervehdyttämisuunnitelma. Lisäksi tällaiseen vakuutusyritysryhmään kohdistuisivat 8—12 §:ssä säädetyt lisävalvontatoimenpiteet.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sellaisen vakuutusyhdistyksen lisävalvonnasta, jonka emoyritys on monialaomistusyhteisö. Tällaiseen vakuutusyritysryhmään kuuluvan vakuutusyhdistyksen ei tarvitsisi tehdä mukautettua vakavaraisuuslaskelmaa, vaan sen lisävalvontaan sovellettaisiin ainoastaan luvun 8—12 §:n mukaisia säännöksiä. Toisin sanoen lisävalvonta käsittäisi pääasiassa vakuutusyhdistyksen ja muiden sen kanssa samaan vakuutusyritysryhmään kuuluvien yritysten välisten liiketoimien valvonnan sekä Vakuutusvalvontaviraston oikeuden tarkastaa tällaiseen vakuutusyritysryhmään kuuluvien yritysten toimintaa. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 2 artiklan 3 kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 2 §:n 3 momenttia.

Pykälän 4 momentissa todettaisiin vakuutusyhtiölain 14 b luvun 2 §:n 4 momenttia vastaavalla tavalla, että 1—3 momentissa tarkoitettua vakuutusyhdistykset, niiden sidossa osakasyritykset muodostavat lisävalvonnan piiriin kuuluvan vakuutusyritysryhmän.

3 §. Lisävalvontadirektiivin 3 artiklan 3 kohdan toisen kappaleen ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 3 §:n 1 momentin mukai-

sesti pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Vakuutusvalvontavirasto voisi tapauskohtaisesti päättää, että tiettyä yritystä ei oteta lisävalvonnan piiriin, vaikka se 2 artiklan mukaan muuten olisikin lisävalvonnan kohteena, jos yrityksellä on vain vähäinen merkitys vakuutusyhdistyksen lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tai kun yrityksen taloudellisen tilanteen sisällyttäminen lisävalvonnan piiriin ei ole vakuutusyhdistyksen lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tai se on harhaanjohtavaa.

Pykälän 2 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus antaa määräykset niistä periaatteista, joiden mukaisesti 1 momenttia sovelletaan.

Artiklan 2 kohdan ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 3 §:n 3 momentin mukaisesti pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että Vakuutusvalvontavirasto voisi päättää, että 12 a luvun säännöksiä ei tällaisessa tapauksessa sovelletaisi lisävalvonnan piiriin kuuluvaan suomalaiseen vakuutusyhdistykseen. Edellytyksenä olisi, että kyseisen vakuutusyhtyrühmän lisävalvonta on toisen jäsenvaltion vakuustuoimintaa valvovan viranomaisen toimesta järjestetty lisävalvontadirektiivissä säädettyjen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi edellyttäisiin valvontaviranomaisen yhteistyön järjestämistä siten, että Vakuutusvalvontavirasto saisi toisen jäsenvaltion viranomaiselta käyttöönsä kaikki vakuutusyhtyrühmän lisävalvontaa varten tarpeelliset tiedot.

4 §. Pykälässä säädettäisiin lisävalvontadirektiivin 5 artiklan 1 kohdan ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 4 §:n mukaisesti lisävalvonnan edellyttämästä sisäisestä valvonnasta. Pykälän mukaan 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulla vakuutusyhdistyksellä ja suomalaisella vakuutusomistusyhteisöllä on oltava riittävät sisäisen valvonnan järjestelmät lisävalvonnan kannalta oleellisten tietojen tuottamiseksi. Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan järjestämisestä.

5 §. Pykälässä säädettäisiin luvun 2 §:n 1 momentin mukaisen, osakasyhtyrühmänä olevan vakuutusyhdistyksen mukautetusta vakavaraisuuslaskelmasta. Pykälä vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 5 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan mukautettuun vakavaraisuuslaskelmaan olisi otettava mukaan sellaiset vakuutusyhdistyksen si-

dosyhtyrühmät, jotka ovat vakuutusyhtyrühmiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyhtyrühmiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyhtyrühmiä. Lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksessa tarkemmin säädettäisiin, millä tavalla muutkin kyseiseen vakuutusyhtyrühmään kuuluvat yritykset otettaisiin laskelmassa huomioon. Laskelma olisi toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Pykälän 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö antaisi asetuksen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta vakuutusyhtiölakia vastaavalla tavalla.

Lisävalvontadirektiivin mukautetun vakavaraisuuden laskemista koskevan liitteen I kohdan 2.1 mukaan peräkkäisten vakuutusyhtyrühmätustusten tapauksessa mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimista ei tarvitse edellyttää jokaisen osakasyhtyrühmän tasolla. Poikkeus voidaan myöntää, jos kyseinen osakasyhtyrühmä on otettu huomioon suomalaisen omistajansa mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa. Edellytyksenä poikkeuksen myöntämiselle kuitenkin on, että valvontaviranomainen varmistaa toimintapääomaan luettavien erien asianmukaisen jakautumisen kaikkien edellä tarkoitettussa mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa mukana olevien vakuutusyhtyrühmien välillä. Pykälän 3 momentissa annettaisiin Vakuutusvalvontavirastolle valtuutus direktiivissä tarkoitettua poikkeuksen myöntämiseen. Momentti vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 14 b luvun 5 §:n 3 momenttia.

6 §. Pykälässä säädettäisiin sellaisen vakuutusyhtyrühmän mukautetun vakavaraisuuden laskemisesta, jossa emoyhtyrühmänä on vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyhtyrühmä tai kolmannen maan vakuutusyhtyrühmä. Pykälä vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 10 artiklan 1 ja 2 kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 6 §:ää.

Jos emoyhtyrühmänä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö, olisi sen pykälän 1 momentin mukaan laadittava lisävalvontaa varten mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon olisi otettava mukaan sellaiset emoyhtyrühmän sidosyhtyrühmät, jotka ovat vakuutusyhtyrühmiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyhtyrühmiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyhtyrühmiä. Lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella tarkemmin säädettäisiin, millä tavalla muutkin kyseiseen vakuutusyhtyrühmään kuuluvat yritykset otetta-

siin laskelmassa huomioon. Jos ryhmän emoyrityksenä on ulkomainen vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys, velvollisuus vakavaraisuuslaskelman laatimiseen kuuluisi ryhmään kuuluvalla suomalaiselle vakuutusyhdistykselle.

Vastaavalla tavalla kuin 5 §:ssä laskelma olisi toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Vastaavasti kuin 5 §:n 2 momentissa myös 6 §:n 2 momentissa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle annettaisiin valtuutus antaa asetus emoyrityksen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta.

Jos lisävalvonnan piiriin kuuluvassa vakuutusyritysryhmässä on useita 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja emoyrityksiä, lisävalvontadirektiivin mukautetun vakavaraisuuden laskemista koskevan liitteen II kohdan 2 mukaisesti mukautettua vakavaraisuuslaskelmaa ei tarvitse vaatia laadittavaksi kuin ylimmän emoyrityksen osalta. Pykälän 3 momentissa Vakuutusvalvontavirastolle annettaisiin valtuutus päättää direktiivin mahdollistaman menettelyn soveltamisesta. Momentti vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 14 b luvun 6 §:n 3 momenttia.

7 §. Pykälässä säädettäisiin tervehdyttämistoimenpiteistä, joihin vakuutusyritysryhmään kuuluvan vakuutusyhdistyksen on ryhdyttävä, jos se ei täytä 5 tai 6 §:n mukaisen mukautetun vakavaraisuuslaskelman vaatimuksia. Pykälä vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 9 artiklan 3 kohtaa ja 10 artiklan 3 kohtaa sekä vakuutusyhtiölain 14 b luvun 7 §:ää.

Jos 2 §:n 1 momentissa tarkoitettun, osakasyrityksenä olevan vakuutusyhdistyksen mukautettu vakavaraisuus osoittautuu negatiiviseksi 5 §:n mukaisen laskelman nojalla, yhdistyksen olisi pykälän 1 momentin mukaan toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle sen hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhtiön vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma.

Pykälän 2 momentti sisältää 1 momenttia vastaavan säännöksen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vakuutusyritysryhmään kuuluvan vakuutusyhdistyksen osalta, jonka vakavaraisuus 6 §:n mukaisen laskelman perusteella on vaarantunut tai saattaa vaarantua. Jos ryhmän emoyrityksenä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö, velvollisuus vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelman

toimittamiseen Vakuutusvalvontavirastolle kuuluisi sille. Jos taas emoyrityksenä on ulkomainen vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys, ryhmään kuuluvan suomalaisen vakuutusyhdistyksen olisi toimitettava tervehdyttämissuunnitelma virastolle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin 1 ja 2 momentissa tarkoitettun tervehdyttämissuunnitelman sisällöstä.

Momentin 1 kohdan mukaan tervehdyttämissuunnitelman tulisi vakuutusyhtiölakia vastaavalla tavalla sisältää ehdotus toimenpiteistä, jotka tarvitaan vakavaraisuustilan tervehdyttämiseksi, selvitys siitä, millä tavoin ehdotettujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan vakuutettuihin etuihin turvaavasti ja määräaika, jonka kuluessa tervehdyttämistoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa.

Pykälän 4 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä tervehdyttämissuunnitelman sisällöstä. Määräystenantomahdollisuus on perusteltua sekä valvonnan järjestämisen kannalta että oikeusvarmuuden edistämiseksi.

8 §. Pykälä sisältää lisävalvontadirektiivin 8 artiklan ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 8 §:n mukaiset säännökset sisäisten liiketoimien valvonnasta.

Pykälän 1 momentin mukaan Vakuutusvalvontaviraston olisi valvottava liiketoimia ryhmään kuuluvan vakuutusyhdistyksen ja sen sidosyrityksen, osakasyrityksen ja osakasyrityksen sidosyrityksen välillä.

Pykälän 2 momentin mukaan viraston olisi lisäksi valvottava liiketoimia vakuutusyhdistyksen ja sellaisen luonnollisen henkilön välillä, jolla on omistusyhteys yhdistyksessä tai sen sidosyrityksessä, yhdistyksen osakasyrityksessä taikka yhdistyksen osakasyrityksen sidosyrityksessä.

Pykälän 3 momentti sisältäisi esimerkki-luettelon sisäisistä liiketoimista, joihin valvonnassa olisi erityisesti kiinnitettävä huomiota. Luettelo sisältää pääasiassa liiketoimia, joilla saattaa olla erityisen suuri merkitys yhdistyksen vakavaraisuuden kannalta. Tällaisia liiketoimia ovat lainat, takaukset, taseen ulkopuoliset sitoumukset, toimintapääomaan hyväksyttäviä eriä koskevat toimet, sijoitukset, jälleenvakuutusliikkeeseen liittyvät liiketoimet ja kustannusten jakamisopimukset. Momentin luettelo ei ole tyhjentävä, vaan merkittäviä liiketoimia voi olla muitakin yhdistyksen liiketoiminnan luonteesta riippuen.

Pykälän 4 momentti sisältää säännöksen merkittävien liiketoimien ilmoittamisesta valvontaviranomaiselle. Ehdotuksen mukaan vakuutusyhdistyksen olisi ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vähintään kerran vuodessa 1—3 momentissa tarkoitetuista merkittävistä liiketoimista. Vakuutusvalvontavirasto antaisi määräyksen, miten usein ja millä tavoin ilmoitus olisi tehtävä ja miten suuria liiketoimia ilmoitusvelvollisuus koskisi. Määräystä annettaessa olisi huolehdittava siitä, ettei raportointivelvollisuutta aseteta ankarammaksi kuin mitä valvonnan tarkoituksenmukainen järjestäminen vaatii. Merkittävä liiketoimi määriteltäisiin samojen seikkojen perusteella kuin vakuutusyhtiölläkin.

Jos merkittävistä liiketoimista saatujen tietojen perusteella ilmenee, että vakuutusyhdistyksen vakavaraisuus on tai saattaa olla vaarassa, yhdistyksen olisi toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa 7 §:ssä tarkoitettu yhdistyksen vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma.

9 §. Pykälä sisältää säännökset Vakuutusvalvontaviraston käytettävissä olevista pakkoineista siinä tapauksessa, että 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua tervehdyttämissuunnitelmaa ei ole pystytty toteuttamaan viraston määräämässä ajassa tai jos suunnitelmaan sisältyvillä toimenpiteillä ei ilmeisesti pystytä turvaamaan vakuutettuja etuja. Säännös vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 14 b luvun 9 §:ää.

10 §. Pykälä sisältää säännökset lisävalvontaan liittyvän valvontaviranomaisen tarkastusoikeuden laajuudesta.

Pykälän 1 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus lisävalvonnan alaisen vakuutusyhdistyksen emoyrityksessä, tytäryrityksessä ja vakuutusyhdistyksen emoyrityksen tytäryrityksessä niiden tietojen tarkastamiseksi, joilla saattaa olla merkitystä lisävalvonnessa. Momentti vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 6 artiklan 2 kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 10 §:ää sillä poikkeuksella, että momentti sisältää säännöksen myös vakuutusyhdistyksen tytäryrityksen tarkastuksesta.

Pykälän 2 momentissa Vakuutusvalvontavirastolle annettaisiin oikeus tarkastaa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevaa suomalaisen vakuutusyhdistyksen sidosyritystä, tytäryritystä, emoyritystä tai lisävalvonnan alaisen vakuutusyhdistyksen emoyrityksen tytäryritystä koskevia

lisävalvonnan kannalta olennaisia tietoja. Viraston olisi silloin pyydettävä kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus joko suorittaa tarkastus itse tai osallistua tarkastukseen siitä riippuen, minkälaista tarkastuskäytäntöä pyynnön vastaanottaneen viranomainen kotivaltiossa noudatetaan. Momentti vastaa sisällöltään osaksi lisävalvontadirektiivin 6 artiklan 3 kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 10 §:n 3 momenttia.

11 §. Pykälä sisältää vakuutusyhtiölain 14 b luvun 11 §:n mukaisen säännöksen, jonka mukaan vakuutusyhdistyksen sidosyrityksen, osakasyrityksen tai osakasyrityksen sidosyrityksen olisi toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle sen vaatimuksesta kaikki hallussaan olevat tiedot, joilla on merkitystä lisävalvonnan alaisen vakuutusyhdistyksen valvonnessa. Edellytyksenä olisi, että tietoja on ensin pyydetty kyseiseltä vakuutusyhdistykseltä eikä tämä ole niitä toimittanut virastolle.

12 §. Pykälän mukaan 12 a luvun mukaisen lisävalvonnan alaisilla yrityksillä ja niiden sidos- ja osakasyrityksillä on oikeus vaihtaa keskenään lisävalvonnan kannalta oleellisia tietoja. Säännös on tarpeen esimerkiksi sen vuoksi, että sidosyrityksenä oleva vakuutusyhdistys tarvitsee tietoja muilta ryhmään kuuluvilta yrityksiltä 6 §:n mukaisen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimista varten. Säännös vastaa sisällöltään lisävalvontadirektiivin 5 artiklan 2 kohtaa ja vakuutusyhtiölain 14 b luvun 11 §:ää.

Voimaantulosäännös

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun lain kanssa.

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetaan vakuutusyhtiölakia vastaavalla tavalla, että lisävalvontadirektiivissä edellytetty mukautettu vakavaraisuuslaskelma olisi laadittava ensimmäistä kertaa sen tilinpäätöksen yhteydessä, joka on kulumassa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai joka alkaa kyseisenä kalenterivuonna. Samoin sisäistä valvontaa ja riskien hallintajärjestelmiä sekä sisäisten liiketoimien valvontaa koskevat säännökset ehdotetaan tulevaksi voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2001.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella säädettäisiin lisävalvontadirektiivin edellyttämän mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta ja mukautetun vakavaraisuuden esittämisestä tilinpäätöksessä. Ministeriön asetuksella säädettäisiin muun muassa, mikä kolmesta vaihtoehdoisesta laskentamenetelmästä mukautetun vakavaraisuuden laskemiseksi valitaan sovellettavaksi Suomessa.

Asetuksella on tarkoitus säätää, että laskentamenetelmäksi valitaan vähentämisen ja yhdistämismenetelmä, jonka mukaan osakkaana olevan vakuutusyrityksen mukautettu toimintapääoma saadaan laskemalla yhteen sen oma toimintapääoma ja sen omistussuosuuden mukainen suhteellinen osuus vakuutusyhtiöryitysten toimintapääomista ja vähentämällä vakuutusyhtiöryitysten osakkeiden tai osuuksien arvo osakasyrityksen toimintapääomassa. Valintaan on päädytty siksi, että erityisesti monimutkaisiin omistussuhteisiin perustuvien vakuutusyhtiöryitysten osalta kyseinen laskentamenetelmä on riittävän yksinkertainen laskea ja siten kustannuksia säästävä.

Vakuutusvalvontavirasto antaisi eräitä lisävalvontaan liittyviä poikkeuksia ja lupia sekä tarkempia määräyksiä muun muassa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallintajärjestelmistä.

3. Voimaantulo

Esitykseen sisältyvät lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

1.

Lisävalvontadirektiivin 11 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on annettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 5 päivänä kesäkuuta 2000.

Lisävalvontadirektiivin 11 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava, että direktiivin säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 2001 tai kyseisenä kalenterivuonna alkavan tilikauden tilinpäätösten valvontaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, että mukautettu vakavaraisuus olisi laskettava ensimmäistä kertaa vuoden 2001 tilinpäätöksen yhteydessä. Myös sisäistä valvontaa ja riskienhallintajärjestelmiä sekä sisäisten liiketoimien valvontaa koskevat säännökset ehdotetaan tulevaksi voimaan kohtuullisen siirtymäajan kuluttua 1 päivänä tammikuuta 2001.

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:n 1 ja 2 momenttia ehdotetaan sovellettavaksi ensimmäisen kerran konsernitilinpäätöksen laatimiseen siltä tilikaudelta, joka on kulumassa lain tultua voimaan tai joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Vakuutusomistusyhteisön olisi toimitettava oma tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksensä Vakuutusvalvontavirastolle ensimmäistä kertaa siltä tilikaudelta, joka on kulumassa lain tultua voimaan tai joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 1 luvun 3 §:n 4 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 611/1997,

muutetaan 1 luvun 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta sekä 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 3 luvun 3 §:n 5 momentti, 8 luvun 10 §:n 2 momentti, 9 luvun 3 a §:n 2 momentti, 10 luvun 8 §, 9 §:n 3 kohta ja 11 §:n 1 ja 2 momentti, 14 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 ja 4 §, 5 a §:n 1 momentin 6 kohta ja 10 §, 15 luvun 1 §:n 1 momentti ja 18 luvun 10 a §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta ja 14 luvun 10 § mainitussa laissa 611/1997, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä 9 luvun 3 a §:n 2 momentti laissa 1022/1996, 3 luvun 3 §:n 5 momentti ja 14 luvun 5 a §:n 1 momentin 6 kohta laissa 389/1995, 10 luvun 8 § mainituissa laeissa 389/1995 ja 611/1997, 10 luvun 9 §:n 3 kohta ja 11 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1204/1998, 14 luvun 1 §:n 1 momentti ja 3 § laissa 79/1999, 14 luvun 4 § mainituissa laeissa 389/1995, 611/1997 ja 79/1999 ja 18 luvun 10 a §:n 2 momentti laissa 989/1999, sekä

lisätään 1 lukuun uusi 1 b, 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 611/1997, uusi 5 kohta ja lukuun uusi 5 b §, 9 luvun 3 §:ään uusi 4 momentti, 10 lukuun uusi 3 c §, 14 luvun 2 §:ään uusi 3 momentti, 5 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 389/1995 ja 79/1999 ja laissa 355/1997, uusi 7 kohta ja lukuun siitä mainitulla lailla 355/1997 kumotun 5 c §:n tilalle uusi 5 c § sekä lakiin uusi 14 b luku seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 b §

Tässä laissa ministeriöllä tai asianomaisella ministeriöllä tarkoitetaan sosiaali- ja terveysministeriötä, ellei asetuksella toisin säädetä.

4 §

Vakuutusyhtiö saa ottaa luottoa ainoastaan:

-
- 3) jäljempänä 2 momentissa tarkoitettuna pääomalainana;
 - 4) muissa asianomaisen ministeriön määrittämissä tapauksissa; sekä
 - 5) Vakuutusvalvontaviraston yksittäistapauksessa antamalla luvalla.
-

5 §

Tässä laissa *merkittävällä sidonnaisuudella* tarkoitetaan sidossuhdetta, joka syntyy, kun:

- 1) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö suoraan tai välillisesti omistaa vähintään 20 prosenttia jonkin yhteisön osakkeista, jäsenosuuksista, takuuosuuksista tai muista yhtiöosuuksista;
 - 2) luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on suoraan tai välillisesti vähintään 20 prosenttia jonkin yhteisön osakkeiden, jäsenosuuksien, takuuosuuksien tai muiden yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänimäärä perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; tai
-

5 b §

Tässä laissa *vakuutusomistusyhteisöllä* tar-

koitetaan emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö. Edellä tässä pykälässä mainituilla yrityksillä tarkoitetaan jäljempänä 14 b luvun 1 §:ssä määriteltyjä emoyritystä, tytäryritystä, vakuutusyritystä, ulkomaista jälleenvakuutusyritystä ja kolmannen maan vakuutusyritystä.

3 luku

Vakuutusyhtiön osakkuus

3 §

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekijä on osakeyhtiö tai siihen rinnastettava ulkomainen yhtiö taikka keskinäinen vakuutusyhtiö, otetaan 1 ja 2 momentissa säädettyjä omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös tämän yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset samoin kuin näiden yhtiöiden perustaman tai niiden yhteydessä toimivan eläkesäätiön tai -kassan omistukset. Konserniin rinnastetaan tätä pykälää sovellettaessa ne, jotka ovat keskenään konserniin verrattavassa riippuvuussuhteessa.

8 luku

Yhtiökokous

10 §

Yhtiöjärjestyksen muuttamista koskeva päätös on Vakuutusvalvontaviraston vahvistettava muutoksen viivytyksettä ilmoitettava

rekisteröitäväksi, eikä päätöstä saa panna täytäntöön ennen kuin rekisteröiminen on toimitettu. Jos osakepääomaa, enimmäis- tai vähimmäispääomaa taikka osakkeiden nimellisarvoa koskeva yhtiöjärjestyksen muutos edellyttää rekisteröidyn osakepääoman korottamista tai alentamista, tulee muutosta koskeva päätös viraston vahvistettua muutoksen kuitenkin edellä olevasta poiketen ilmoittaa rekisteröitäväksi ja rekisteröidä vasta samanaikaisesti korottamisen tai alentamisen yhteydessä.

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

3 §

Mitä tämän pykälän 1 momentissa säädetään vakuutusyhtiön tilintarkastajasta ja varatilintarkastajasta, sovelletaan vastaavasti suomalaisen vakuutusomistusyhteisön tilintarkastajaan ja varatilintarkastajaan.

3 a §

Vakuutusyhtiön tilintarkastaja on myös velvollinen ilmoittamaan Vakuutusvalvontavirastolle 1 momentissa mainituista seikoista ja päätöksistä, jotka hän saa tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä yhteisössä, jolla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta siihen vakuutusyhtiöön, jossa hän toimii tilintarkastajana tai johon mainitulla vakuutusyhtiöllä on edellä tarkoitettu määräysvalta. Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön tilintarkastajan on niin ikään ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusomistusyhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvaa vakuutusyhtiötä koskevista 1 momentissa mainituista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä vakuutusomistusyhteisössä.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

3 c §

Vakuutusyhtiön hallituksen on huolehdittava, että vakuutusyhtiöllä on yhtiön toimin-

nan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallintajärjestelmistä.

8 §

Taseessa tai sen liitteenä on erikseen ilmoitettava 12 luvun 5 §:n 1 momentissa ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rahalainojen yhteismäärä siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös rahalainoja sille, jolla osakkeen tai takuusuuden omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla on tai voi olla vähintään 10 prosenttia osakkeista, takuusuuksista tai osakkeiden tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä, jos näiden rahalainojen yhteismäärä ylittää Vakuutusvalvontaviraston määräämän rajan.

Jos vakuutusyhtiö on antanut 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun lähipiiriin kuuluvan henkilön tai yhteisön sitoumuksen vakuudeksi pantteja tai niihin verrattavia vakuuksia, on ne merkittävä taseen liitteeseen Vakuutusvalvontaviraston määräämin tavoin eriteltynä. Sama koskee vakuutusyhtiön antamia muita kuin vakuutuksiin perustuvia vastuusitoumuksia.

9 §

Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on annettava seuraavat tiedot:

3) pääomalainasta pääasialliset lainaehdot ja sille maksettavaksi sovittu kuluksi kirjaamaton korko tai muu hyvitys sekä muut pääomalainaa koskevat olennaiset tiedot sen mukaan kuin Vakuutusvalvontavirasto määrää;

11 §

Emoyhtiönä oleva vakuutusyhtiö on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätöksensä konsernitilinpäätöksen. Mitä tässä luvussa säädetään konsernitilinpäätöksestä, sovelletaan soveltuvin osin konsernitilinpäätökseen sellaisessa konsernissa, jonka emoyrityksenä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on so-

veltuvien osin noudatettava 1 b, 1 c, 4, 4 a—4 e, 5, 8 ja 9 §:n sekä osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n säännöksiä.

14 luku

Vakuutusyhtiön valvonta

1 §

Vakuutusyhtiöiden valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle. Vakuutusvalvontavirasto valvoo myös suomalaisia vakuutusomistusyhteisöjä siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on vuosittain toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle oma tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksensä viraston määräämässä ajassa.

3 §

Vakuutusyhtiön ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

4 §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa. Virastolla on oikeus suorittaa tarkastuksia vakuutusyhtiön tiloissa sekä osallistua niihin kokouksiin, joissa päätösvaltaa vakuutusyhtiöasioissa käytetään, ei kuitenkaan päätöksentekoon.

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön muussa ETA-valtiossa sijaitsevan edustuston toimintaa, joko itse tai edustajansa välityksellä, ilmoitettuaan asiasta tarkastuksen kohteena olevan edustuston sijaintivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle.

Mitä 1 momentissa säädetään Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta tarkastaa vakuu-

tusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa, sovelletaan vastaavasti suomalaiseen vakuutusomistusyhteisöön ja sen tytäryhteisöön.

Jos siihen on erityinen syy, Vakuutusvalvontavirasto voi ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä niistä on maksutta annettava yhtiölle jäljennös.

5 a §

Asianomainen ministeriö, pyydettyään asiasta Vakuutusvalvontaviraston lausunnon, voi rajoittaa vakuutusyhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos:

6) niissä olosuhteissa, joiden vallitessa toimilupa on annettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei toimilupaa enää annettaisi taikka jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty;

7) 14 b luvun 7 tai 8 §:ssä tarkoitetun tervehdyttämissuunnitelman laatiminen tai toteuttaminen on laiminlyöty ja laiminlyönti vaarantaa vakuutetut edut tai jos mainituissa lainkohdissa olevan velvoitteen laiminlyönti muuten on törkeä.

5 c §

Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa asiamiehen valvomaan vakuutusyhtiön toimintaa:

1) 5 b §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa tai jos Vakuutusvalvontavirasto katsoo vakuutusyhtiön olevan joutumassa sellaiseen tilaan;

2) 14 b luvun 7 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa;

3) jos vakuutusyhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä; tai

4) jos vakuutuksenottajien tai vakuutettujen edut muutoin saattavat vaarantua.

Asiamiehellä on tehtävässään 14 luvun 1—4 §:n mukaiset oikeudet. Lisäksi asiamiehellä on oikeus tarvittaessa kutsua yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston kokous tai yhtiökokous koolle ilmoittamansa asian käsittelemiseksi varten.

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määräämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhtiön varoista viraston määräämällä tavalla.

10 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 3—6 §:ssä, 7 luvun 4 §:ssä, 14 b luvun 7—9 tai 11 §:ssä taikka 15 luvun 2, 3, 11 tai 21 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

14 b luku

Vakuutusyrittäjäryhmän lisävalvonta

1 §

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *emoyrityksellä* kirjanpitolaissa tarkoitettua emoyritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jonka Vakuutusvalvontavirasto katsoo tosiasiaassa käyttävän määräysvaltaa toisessa yrityksessä;

2) *tytäryrityksellä* kirjanpitolaissa tarkoitettua tytäryritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jossa Vakuutusvalvontavirasto katsoo emoyrityksen tosiasiaassa käyttävän määräysvaltaa sekä tällaisen oikeushenkilön tytäryritystä;

3) *omistusyhteydellä* sitä, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille syntyy 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu merkittävä sidonnaisuus; myös sellainen muu omistusosuus, joka luo luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään luonnollisen henkilön taikka oikeushenkilön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa, muodostaa omistusyhteyden;

4) *osakasyrityksellä* emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä;

5) *sidosyrityksellä* tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys;

6) *vakuutusyrityksellä* vakuutusyhtiötä ja vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettua vakuutusyhdistystä sekä niihin rinnastettavaa sellaista ulkomaista vakuutuksenantajaa, joka harjoittaa ensivakuutusta ja jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen;

7) *kolmannen maan vakuutusyrityksellä* ulkomaista vakuutusyritystä, joka harjoittaa ensivakuutusta ja jonka kotivaltio ei kuulu Euroopan talousalueeseen;

8) *ulkomaisella jälleenvakuutusyrityksellä* ulkomaista yritystä, joka harjoittaa pääasiansa jälleenvakuutusta eikä ole 6 ja 7 kohdassa

tarkoitettu vakuutusyritys; sekä

9) *monialaomistusyhteisöllä* emoyritystä, joka ei ole vakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys, ulkomainen jälleenvakuutusyritys eikä vakuutusomistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö.

2 §

Vakuutusyhtiöön, joka on osakasyrityksenä vähintään yhdessä vakuutusyrityksessä, ulkomaisessa jälleenvakuutusyrityksessä tai kolmannen maan vakuutusyrityksessä, sovelletaan tämän luvun 4 ja 5 §:n, 7 §:n 1, 3 ja 4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä.

Tämän luvun 6 §:n, 7 §:n 2—4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä sovelletaan vakuutusyhtiöön, jonka emoyritys on vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys.

Vakuutusyhtiöön, jonka emoyritys on monialaomistusyhteisö, sovelletaan tämän luvun 8—12 §:n säännöksiä.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu vakuutusyhtiö, sen sidos- ja osakasyritykset sekä osakasyrityksen sidosyritykset muodostavat lisävalvonnan piiriin kuuluvan vakuutusyrittäjäryhmän.

3 §

Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tämän luvun säännöksiä ei sovelleta lisävalvonnan piiriin kuuluvaan yritykseen, jos yrityksellä on vain vähäinen merkitys vakuutusyhtiön tämän luvun mukaisen lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tai kun yrityksen taloudellisen tilanteen sisällyttäminen lisävalvonnan piiriin ei ole vakuutusyhtiön lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaista tai se on harhaanjohtavaa.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa määräykset niistä periaatteista, joiden mukaisesti 1 momenttia sovelletaan.

Jos emoyrityksenä olevalla vakuutusomistusyhteisöllä, ulkomaisella jälleenvakuutusyrityksellä, kolmannen maan vakuutusyrityksellä tai monialaomistusyhteisöllä on tytäryrityksinä Suomessa ja vähintään yhdessä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneita vakuutusyrityksiä, Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tämän luvun säännöksiä ei sovelleta lisävalvonnan piiriin kuuluvaan Suomessa

toimiluvan saaneeseen vakuutusyhtiöön edellyttäen, että kyseisen vakuutusyhtyrityksen lisävalvonta on toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovan viranomaisen toimesta järjestetty vakuutusyhtyritykseen kuuluvien vakuutusyhtyritysten lisävalvonnasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 98/78/EY ilmenevien periaatteiden mukaisesti ja että virasto saa kyseisen valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta kaikki vakuutusyhtyrityksen lisävalvontaa varten tarpeelliset tiedot.

4 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiöllä sekä suomalaisella vakuutusomistusyhteisöllä on oltava riittävät sisäisen valvonnan järjestelmät tämän luvun mukaisen lisävalvonnan kannalta oleellisten tietojen tuottamiseksi. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan järjestämisestä.

5 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiön lisävalvontaa varten yhtiön on laadittava mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset vakuutusyhtiön sidosyhtyritykset, jotka ovat vakuutusyhtyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyhtyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyhtyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyhtyritykseen kuuluvat yhtyritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Ministeriön asetuksella säädetään mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi myöntää vakuutusyhtiölle poikkeuksen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisvelvollisuudesta, jos se on toisen suomalaisen vakuutusyhtyrityksen tai suomalaisen vakuutusomistusyhteisön sidosyhtyritys, joka on otettu huomioon osakkaana olevan vakuutusyhtyrityksen tai vakuutusomistusyhteisön mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa. Poikkeus voidaan myöntää vain, jos mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa mukana olevien vakuutusyhtyritysten toimintapäätöksiin luettavat erät on asianmukaisesti ja Vakuutusvalvontaviraston hyvä-

symällä tavalla jaettu edellä mainittujen yhtyritysten kesken.

6 §

Tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiön emoyhtyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on laadittava lisävalvontaa varten mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset emoyhtyrityksen sidosyhtyritykset, jotka ovat vakuutusyhtyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyhtyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyhtyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyhtyritykseen kuuluvat yhtyritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Jos vakuutusyhtiön emoyhtyrityksenä on muu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yhtyritys kuin suomalainen vakuutusomistusyhteisö, ryhmään kuuluvan vakuutusyhtiön on laadittava kyseinen laskelma. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Ministeriön asetuksella säädetään emoyhtyrityksen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tässä pykälässä tarkoitettu mukautettu vakavaraisuuslaskelma on laadittava ainoastaan silloin, kun emoyhtyritys on lisävalvonnan piiriin kuuluvan vakuutusyhtyrityksen ylin emoyhtyritys.

7 §

Jos 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiön 5 §:n nojalla laskettu mukautettu vakavaraisuus on negatiivinen, yhtiön on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhtiön vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma.

Jos 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiön vakavaraisuus 6 §:n mukaisen laskelman perusteella on vaarantunut tai saattaa vaarantua, vakuutusyhtiön emoyhtyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhtiön vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma. Jos emoyhtyrityksenä on muu 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu yhtyritys kuin suomalainen vakuutusomistusyhteisö, vakuutusyhtiön on toimitettava tervehdyttämissuunnitelma virastolle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun tervehdyttämissuunnitelman tulee sisältää:

- 1) ehdotus toimenpiteistä, jotka tarvitaan vakavaraisuustilan tervehdyttämiseksi;
- 2) selvitys siitä, millä tavoin ehdotettujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan vakuutettuihin etuihin turvaavasti; sekä
- 3) määräaika, jonka kuluessa tervehdyttämis-toimenpiteet on tarkoitus toteuttaa.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tervehdyttämissuunnitelman sisällöstä.

8 §

Vakuutusvalvontaviraston on valvottava liiketoimia vakuutusyhtiön ja vakuutusyhtiön sidosyrityksen, osakasyrityksen ja osakasyrityksen sidosyrityksen välillä.

Lisäksi Vakuutusvalvontaviraston on valvottava liiketoimia vakuutusyhtiön ja sellaisen luonnollisen henkilön välillä, jolla on omistusyhteys vakuutusyhtiössä tai sen sidosyrityksessä, vakuutusyhtiön osakasyrityksessä taikka vakuutusyhtiön osakasyrityksen sidosyrityksessä.

Valvonnassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota liiketoimiin, jotka koskevat lainoja, takauksia ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia, toimintapääomaan hyväksyttävistä eriä, sijoituksia, jälleenvakuutusliikettä ja kustannusten jakamissopimuksia.

Vakuutusyhtiön on ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vähintään kerran vuodessa 1—3 momentissa tarkoitetuista merkittävistä liiketoimista siten kuin virasto tarkemmin määrää. Jos näiden tietojen perusteella ilmenee, että vakuutusyhtiön vakavaraisuus on tai saattaa olla vaarassa, vakuutusyhtiön on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa 7 §:ssä tarkoitettu yhtiön vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma.

9 §

Jos 7 §:ssä tai 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua tervehdyttämissuunnitelmaa ei ole pystytty toteuttamaan Vakuutusvalvontaviraston hyväksymässä määräajassa tai jos suunnitelmaan sisältyvillä toimenpiteillä ei ilmeisesti pystytä turvaamaan vakuutettuja etuja, virasto voi ryhtyä 14 luvussa säädettyihin valvontatoimenpiteisiin 2 §:n 1—3 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiötä kohtaan.

10 §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus lisävalvonnan alaisen vakuutusyhtiön emoyrityksessä ja vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryrityksessä niiden tietojen tarkastamiseksi, joilla saattaa olla merkitystä tässä luvussa säädettyssä lisävalvonnassa.

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus sellaisen ulkomaisen vakuutusyrityksen Suomessa olevassa emoyrityksessä, tytäryrityksessä ja sidosyrityksessä, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, ja tällaisen vakuutusyrityksen emoyrityksen Suomessa olevassa tytäryrityksessä, jos kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvova viranomainen pyytää tarkastusta lisävalvonnan suorittamiseksi.

Jos Vakuutusvalvontavirasto aikoo tarkastaa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevaa suomalaisen vakuutusyhtiön sidosyritystä, tytäryritystä, emoyritystä tai lisävalvonnan alaisen vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritystä koskevia lisävalvonnan kannalta olennaisia tietoja, sen on pyydettävä kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus tai osallistua tarkastukseen, jos pyynnön vastaanottanut viranomainen sen sallii.

Jos toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvova viranomainen aikoo tarkastaa Suomessa 2 momentissa tarkoitettua yritystä koskevia lisävalvonnan kannalta olennaisia tietoja, sen on pyydettävä Vakuutusvalvontavirastolta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontaviraston on täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse, antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen suorittaa tarkastus tai antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen osallistua viraston suorittamaan tarkastukseen taikka antamalla tilintarkastajan tai asiantuntijan suorittaa tarkastus.

11 §

Jos vakuutusyhtiö ei ole toimittanut Vakuutusvalvontavirastolle tässä luvussa säädettyä lisävalvontaa varten tarpeellisia tietoja, vakuutusyhtiön sidosyrityksen, osakasyrityksen tai osakasyrityksen sidosyrityksen on viraston vaatimuksesta toimitettava hallussaan olevat kyseiset tiedot virastolle.

12 §

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, tämän luvun mukaisen lisävalvonnan alaisilla yrityksillä ja niiden sidos- ja osakasyrityksillä on oikeus vaihtaa keskenään lisävalvonnan kannalta oleellisia tietoja.

15 luku

Selvitystila ja purkaminen

1 §

Vakuutusyhtiö, jonka toimilupa on peruutettu, on selvitystilassa ja purettava. Jos toimiluvan peruuttaminen johtuu siitä, että vakuutusosakeyhtiö, jonka koko vakuutuskanta on luovutettu toiselle vakuutusyhtiölle, ilmoittaa luopuvansa vakuutusliikkeen harjoittamisesta, yhtiö voi kuitenkin jatkaa toimintaansa muuta liiketoimintaa harjoittavana osakeyhtiönä ilman tässä luvussa säädettyä selvitys- ja purkamismenettelyä tehtyään tarvittavat muutokset yhtiöjärjestykseen. Yhtiöjärjestyksen muutos on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa toimiluvan peruuttamisesta. Jos yhtiöjärjestyksen muutosta ei ole ilmoitettu rekisteröitäväksi sanotussa ajassa tai jos rekisteröinti on eväyty ja epäämispäätös on saanut lainvoiman, päätös toiminnan jatkamisesta on rauennut. Tässä momentissa tarkoitettulle yhtiöjärjestyksen muutokselle ei vaadita Vakuutusvalvontaviraston vahvistusta.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja

5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 5 a §:n 1 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä, 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveystieteistä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000. Lain 10 luvun 3 c § ja 14 b luvun 4 ja 8 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001.

Tämä lain 10 luvun 11 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran konsernitilinpäätöksen laatimiseen siltä tilikaudelta, joka on kulumassa tämän lain tultua voimaan tai joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on toimitettava oma tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksensä Vakuutusvalvontavirastolle ensimmäistä kertaa siltä tilikaudelta, joka on kulumassa tämän lain tultua voimaan tai joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä säädetty mukautettu vakavaraisuuslaskelma on laadittava ensimmäistä kertaa sen tilinpäätöksen yhteydessä, joka on kulumassa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai joka alkaa kyseisenä kalenterivuonna.

Ne ministeriön antamat määräykset ja päätökset, joiden antaminen 10 luvun 8 §:n ja 9 §:n 3 kohdan mukaan siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät tämän lain voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

2.

Laki**ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (398/1995) 3 §:n 2 momentti ja 56 §:n 2 ja 3 momentti,
muutetaan 2 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta ja 43 § sekä
lisätään 2 §:n 1 momenttiin uusi 8 kohta seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *vahinkovakuutuksella* muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) lueteltuihin vahinkovakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa;

7) *kotivaltiolla* valtiota, jonka lainsäädännön mukaan ulkomainen vakuutusyhtiö on perustettu ja jossa sillä on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka; sekä

8) *ministeriöllä* tai *asianomaisella ministeriöllä* sosiaali- ja terveysministeriötä, ellei

asetuksella toisin säädetä.

43 §

Toiminnan tarkastus

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus tarkastaa kolmannen maan vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa Suomessa. Jos erityistä syytä on, virasto voi ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä niistä on annettava jäljennös yhtiölle maksutta.

Tarkastusta varten Vakuutusvalvontavirasto voi määrätä erityisen asiantuntijan. Hänen palkkionsa vahvistaa virasto, ja se suoritetaan asianomaisen yhtiön varoista viraston määräämällä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

3.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 5 § ja 12 §:n 4 momentin johdantokappale, sellaisena kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 83/1999 ja 12 §:n 4 momentin johdantokappale laissa 640/1997, sekä
lisätään lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

 Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa, 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 5 b ja 6 §:ää, 16 luvun 13 §:n 3 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 3 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

1 a §

Toimivaltainen ministeriö

Tässä laissa ministeriöllä tai asianomaisella ministeriöllä tarkoitetaan sosiaali- ja terveysministeriötä, ellei asetuksella toisin säädetä.

5 §

Omistus vieraalla toimialalla

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa ilman Va-

kuutusvalvontaviraston lupaa hankkia osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua määräämisvaltaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa yhteisössä, jollei yhteisön toimintaa voida pitää työeläkevakuutusliikkeeseen liittyvänä tai jollei se ole asunto- tai kiinteistöyhteisö.

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa yksin eikä yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa yli kymmentä prosenttia osakkeista, jäsenosuuksista tai yhtiöosuuksista eikä yli kymmentä prosenttia kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa rahastoyhtiötä lukuun ottamatta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun omistukseen lasketaan myös sellaiset osakkeet ja niiden tuottama äänimäärä, jotka työeläkevakuutusyhtiö voi optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla merkitä.

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

 Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen rahastoyh-

tion hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenyyttä lukuun ottamatta tai jonkin edellä mainitun yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. Tämä ei kuitenkaan koske hallintoneu-

voston tai hallituksen jäsenyyttä vakuutusyhdistyksissä:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 2000.

4.

Laki

vakuutusyhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 5 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 340/2000,
muutetaan 12 luvun 6 a §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta sekä 7 §, sellaisina kuin ne ovat mainitussa laissa 340/2000 sekä
lisätään 10 lukuun uusi 4 a §, 12 luvun 6 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 340/2000, uusi 7 kohta, 12 lukuun uusi 6 d § ja lakiin uusi 12 a luku seuraavasti:

10 luku

Tilinpäätös

4 a §

Vakuutusyhdistyksen hallituksen on myös huolehdittava, että yhdistyksellä on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallintajärjestelmistä.

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

6 a §

Vakuutusvalvontavirasto voi määrätä va-

kuutusyhdistyksen toiminnan lopetettavaksi, jos:

5) yhdistys ei ole kyennyt sille asetetussa määräajassa suorittamaan 6 b §:ssä tarkoitettussa taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmassa tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä;

6) niissä olosuhteissa, joiden vallitessa yhdistysjärjestys on vahvistettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei yhdistysjärjestystä enää vahvistettaisi, taikka toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty; taikka

7) 12 a luvun 7 tai 8 §:ssä tarkoitettujen tervehdyttämissuunnitelman laatiminen tai toteuttaminen on laiminlyöty ja laiminlyönti vaarantaa vakuutetut edut tai jos mainituissa lainkohdissa olevan veloitteen laiminlyönti muuten on törkeä.

6 d §

Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa asiamiehen valvomaan vakuutusyhdistyksen toimintaa:

1) 6 b §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa tai jos Vakuutusvalvontavirasto katsoo vakuutusyhdistyksen olevan joutumassa sellaiseen tilaan;

2) 12 a luvun 7 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa;

3) jos vakuutusyhdistyksen toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä; tai

4) jos vakuutuksenottajien tai vakuutettujen edut muutoin saattavat vaarantua.

Asiamiehellä on tehtävässään tämän luvun 1, 4 ja 5 §:n mukaiset oikeudet. Lisäksi asiamiehellä on oikeus tarvittaessa kutsua yhdistyksen hallituksen tai hallintoneuvoston kokous tai yhdistyskokous koolle ilmoittamansa asian käsittelyä varten.

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määräämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhdistyksen varoista viraston määräämällä tavalla.

7 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 4—6 tai 6 a—6 c §:ssä, 6 luvun 4 §:ssä, 12 a luvun 7—9 tai 11 §:ssä taikka 13 luvun 2 tai 4 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

12 a luku

Vakuutusyhtyrühmän lisävalvonta

1 §

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *emoyrityksellä* kirjanpitolaissa tarkoitettua emoyritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jonka Vakuutusvalvontavirasto katsoo tosiasiallisesti käyttävän määräsvaltaa toisessa yrityksessä;

2) *tytäryrityksellä* kirjanpitolaissa tarkoitettua tytäryritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jossa Vakuutusvalvontavirasto katsoo emoyrityksen tosiasiallisesti käyttävän määräsvaltaa sekä tällaisen oikeushenkilön tytäryritystä;

3) *omistusyhteydellä* sitä, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille syntyy 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu merkittävä sidonnaisuus; myös sellainen muu

omistusosuus, joka luo luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään luonnollisen henkilön taikka oikeushenkilön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa, muodostaa omistusyhteyden;

4) *osakasyrityksellä* emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä;

5) *sidosyrityksellä* tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys;

6) *vakuutusyrityksellä* vakuutusyhdistystä ja vakuutusyhtiölaissa tarkoitettua vakuutusyhtiötä sekä niihin rinnastettavaa sellaista ulkomaista vakuutuksenantajaa, joka harjoittaa ensivakuutusta ja jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen;

7) *kolmannen maan vakuutusyrityksellä* ulkomaista vakuutusyritystä, joka harjoittaa ensivakuutusta ja jonka kotivaltio ei kuulu Euroopan talousalueeseen;

8) *ulkomaisella jälleenvakuutusyrityksellä* ulkomaista yritystä, joka harjoittaa pääasiallisesti jälleenvakuutusta eikä ole 6 ja 7 kohdassa tarkoitettu vakuutusyritys;

9) *vakuutusomistusyhteisöllä* emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhdistys; sekä

10) *monialaomistusyhteisöllä* emoyritystä, joka ei ole vakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys, ulkomainen jälleenvakuutusyritys eikä vakuutusomistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhdistys.

2 §

Vakuutusyhdistykseen, joka on osakasyrityksenä vähintään yhdessä vakuutusyrityksessä, ulkomaisessa jälleenvakuutusyrityksessä tai kolmannen maan vakuutusyrityksessä, sovelletaan tämän luvun 4 ja 5 §:n, 7 §:n 1, 3 ja 4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä.

Tämän luvun 6 §:n, 7 §:n 2—4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä sovelletaan vakuutusyhdistykseen, jonka emoyritys on vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys.

Vakuutusyhdistykseen, jonka emoyritys on

monialaomistusyhteisö, sovelletaan tämän luvun 8—12 §:n säännöksiä.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu vakuutusyhdistys, sen sidos- ja osakasyritykset sekä osakasyrityksen sidosyritykset muodostavat lisävalvonnan piiriin kuuluvan vakuutusyhtyrühmän.

3 §

Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tämän luvun säännöksiä ei sovelleta lisävalvonnan piiriin kuuluvaan yritykseen, jos yrityksellä on vain vähäinen merkitys vakuutusyhdistyksen tämän luvun mukaisen lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tai kun yrityksen taloudellisen tilanteen sisällyttäminen lisävalvonnan piiriin ei ole vakuutusyhdistyksen lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaista tai se on harhaanjohtavaa.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa määräykset niistä periaatteista, joiden mukaisesti 1 momenttia sovelletaan.

Jos emoyrityksenä olevalla vakuutusomistusyhteisöllä, ulkomaisella jälleenvakuutusyrityksellä, kolmannen maan vakuutusyrityksellä tai monialaomistusyhteisöllä on tytäryrityksinä Suomessa ja vähintään yhdessä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneita vakuutusyrityksiä, Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tämän luvun säännöksiä ei sovelleta lisävalvonnan piiriin kuuluvaan suomalaiseen vakuutusyhdistykseen edellyttäen, että kyseisen vakuutusyhtyrühmän lisävalvonta on toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovan viranomaisen toimesta järjestetty vakuutusyhtyrühmään kuuluvien vakuutusyritysten lisävalvonnasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 98/78/EY ilmenevien periaatteiden mukaisesti ja että virasto saa kyseisen valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta kaikki vakuutusyhtyrühmän lisävalvontaa varten tarpeelliset tiedot.

4 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitulla vakuutusyhdistyksellä sekä suomalaisella vakuutusomistusyhteisöllä on oltava riittävät sisäisen valvonnan järjestelmät tämän luvun mukaisen lisävalvonnan kannalta oleellisten tietojen tuottamiseksi. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan järjestämisestä.

5 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettun vakuutusyhdistyksen lisävalvontaa varten yhdistyksen on laadittava mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset vakuutusyhdistyksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyhtyrühmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Ministeriön asetuksella säädetään mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi myöntää vakuutusyhdistykselle poikkeuksen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisvelvollisuudesta, jos se on toisen suomalaisen vakuutusyrityksen tai suomalaisen vakuutusomistusyhteisön sidosyritys, joka on otettu huomioon osakkaana olevan vakuutusyrityksen tai vakuutusomistusyhteisön mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa. Poikkeus voidaan myöntää vain, jos mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa mukana olevien vakuutusyritysten toimintapääomaan luettavat erät on asianmukaisesti ja Vakuutusvalvontaviraston hyväksymällä tavalla jaettu edellä mainittujen yritysten kesken.

6 §

Tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on laadittava lisävalvontaa varten mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset emoyrityksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyhtyrühmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Jos vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä on muu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yritys kuin suomalainen vakuutusomistusyhteisö, ryhmään kuuluvan vakuutusyhdistyksen on laadittava kyseinen laskelma. Laskelma on toimitettava Vakuu-

tusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Ministeriön asetuksella säädetään mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tässä pykälässä tarkoitettu mukautettu vakavaraisuuslaskelma on laadittava ainoastaan silloin, kun emoyritys on lisävalvonnan piiriin kuuluvan vakuutusyhtyrityksen ylin emoyritys.

7 §

Jos 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vakuutusyhtyrityksen 5 §:n nojalla laskettu mukautettu vakavaraisuus on negatiivinen, yhdistyksen on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhdistyksen vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma.

Jos 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuna vakuutusyhtyrityksen vakavaraisuus 6 §:n mukaisen laskelman perusteella on vaarantunut tai saattaa vaarantua, vakuutusyhtyrityksen emoyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhdistyksen vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma. Jos emoyrityksenä on muu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yritys kuin suomalainen vakuutusomistusyhteisö, vakuutusyhtyrityksen on toimitettava tervehdyttämissuunnitelma virastolle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuna tervehdyttämissuunnitelman tulee sisältää:

- 1) ehdotus toimenpiteistä, jotka tarvitaan vakavaraisuustilan tervehdyttämiseksi;
- 2) selvitys siitä, millä tavoin ehdotettujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan vakuutettuihin etuihin turvaavasti; sekä
- 3) määräaika, jonka kuluessa tervehdyttämistoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tervehdyttämissuunnitelman sisällöstä.

8 §

Vakuutusvalvontaviraston on valvottava liiketoimia vakuutusyhtyrityksen ja sen sidosyrityksen, osakasyhtyrityksen ja osakasyhtyrityksen sidosyrityksen välillä.

Lisäksi Vakuutusvalvontaviraston on valvottava liiketoimia vakuutusyhtyrityksen ja sellaisen luonnollisen henkilön välillä, jolla on omistusyhteys yhdistyksessä tai sen si-

dosyrityksessä, yhdistyksen osakasyhtyrityksessä taikka yhdistyksen osakasyhtyrityksen sidosyrityksessä.

Valvonnassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota liiketoimiin, jotka koskevat lainoja, takauksia ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia, toimintapääomaan hyväksyttävistä eriä, sijoituksista, jälleenvakuutusliikettä ja kustannusten jakamissopimuksia.

Vakuutusyhtyrityksen on ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vähintään kerran vuodessa 1—3 momentissa tarkoitetuista merkittävistä liiketoimista siten kuin virasto tarkemmin määrää. Jos näiden tietojen perusteella ilmenee, että yhdistyksen vakavaraisuus on tai saattaa olla vaarassa, yhdistyksen on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhdistyksen taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

9 §

Jos 7 §:ssä tai 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua tervehdyttämissuunnitelmaa ei ole pystytty toteuttamaan Vakuutusvalvontaviraston hyväksymässä määräajassa tai jos suunnitelmaan sisältyvillä toimenpiteillä ei ilmeisesti pystytä turvaamaan vakuutettuja etuja, virasto voi ryhtyä 12 luvussa säädettyihin valvontatoimenpiteisiin 2 §:n 1—3 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtyritystä kohtaan.

10 §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus lisävalvonnan alaisen vakuutusyhtyrityksen emoyrityksessä ja tytäryrityksessä ja yhdistyksen emoyrityksen tytäryrityksessä niiden tietojen tarkastamiseksi, joilla saattaa olla merkitystä tässä luvussa säädettyssä lisävalvonnassa.

Jos Vakuutusvalvontavirasto aikoo tarkastaa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevaa suomalaisen vakuutusyhtyrityksen sidosyritystä, tytäryritystä, emoyritystä tai lisävalvonnan alaisen vakuutusyhtyrityksen emoyrityksen tytäryritystä koskevia lisävalvonnan kannalta olennaisia tietoja, sen on pyydettävä kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutus toimintaa valvovalta viranomaiselta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus tai osallistua tarkastukseen, jos pyynnön vastaanottanut viranomainen sen sallii.

11 §

Jos vakuutusyhdistys ei ole toimittanut Vakuutusvalvontavirastolle tässä luvussa säädettyä lisävalvontaa varten tarpeellisia tietoja, vakuutusyhdistyksen sidosyrityksen, osakasyrityksen tai osakasyrityksen sidosyrityksen on viraston vaatimuksesta toimitettava hallussaan olevat kyseiset tiedot virastolle.

12 §

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, tämän luvun mukaisen lisävalvonnan alaisilla yrityksillä ja niiden sidos- ja osa-

kasyrityksillä on oikeus vaihtaa keskenään lisävalvonnan kannalta oleellisia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000. Lain 10 luvun 4 a § ja 12 a luvun 4 ja 8 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001.

Tämän lain 12 a luvun 5 ja 6 §:ssä säädetty mukautettu vakavaraisuuslaskelma on laadittava ensimmäistä kertaa sen tilinpäätöksen yhteydessä, joka on kulumassa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai joka alkaa kyseisenä kalenterivuonna.

Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

1.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 1 luvun 3 §:n 4 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 611/1997,

muutetaan 1 luvun 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta sekä 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 3 luvun 3 §:n 5 momentti, 8 luvun 10 §:n 2 momentti, 9 luvun 3 a §:n 2 momentti, 10 luvun 8 §, 9 §:n 3 kohta ja 11 §:n 1 ja 2 momentti, 14 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 ja 4 §, 5 a §:n 1 momentin 6 kohta ja 10 §, 15 luvun 1 §:n 1 momentti ja 18 luvun 10 a §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta ja 14 luvun 10 § mainituissa laissa 611/1997, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä 9 luvun 3 a §:n 2 momentti laissa 1022/1996, 3 luvun 3 §:n 5 momentti ja 14 luvun 5 a §:n 1 momentin 6 kohta laissa 389/1995, 10 luvun 8 § mainituissa laeissa 389/1995 ja 611/1997, 10 luvun 9 §:n 3 kohta ja 11 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1204/1998, 14 luvun 1 §:n 1 momentti ja 3 § laissa 79/1999, 14 luvun 4 § mainituissa laeissa 389/1995, 611/1997 ja 79/1999 ja 18 luvun 10 a §:n 2 momentti laissa 989/1999, sekä

lisätään 1 lukuun uusi 1 b, 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainituissa laissa 611/1997, uusi 5 kohta ja lukuun uusi 5 b §, 9 luvun 3 §:ään uusi 4 momentti, 10 lukuun uusi 3 c §, 14 luvun 2 §:ään uusi 3 momentti, 5 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 389/1995 ja 79/1999 ja laissa 355/1997, uusi 7 kohta ja lukuun siitä mainitulla lailla 355/1997 kumotun 5 c §:n tilalle uusi 5 c § sekä lakiin uusi 14 b luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 luku

Yleisiä säännöksiä

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 b §

Tässä laissa ministeriöllä tai asianomaisella ministeriöllä tarkoitetaan sosiaali- ja terveysministeriötä, ellei asetuksella toisin säädetä.

3 §

Vakuutusyhtiö saa ilman asianomaisen ministeriön lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa osakeyhtiössä osake-enemmistön tai enemmistön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, jos yhtiön toimintaa voidaan pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä tai jos yhtiö on asunto- tai kiinteistöyhtiö taikka julkisen valvonnan alainen luotto- ja rahoituslaitos

(4 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

taikka rahastoyhtiö. Mitä edellä säädetään osake-enemmistöstä ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeyhtiössä, sovelletaan myös vastaavaan määräämisvaltaan muussa yhteisössä.

Jos vakuutusyhtiö kuuluu vakuutusyhtiön konserniin, otetaan 4 momentissa säädettyä rajoitusta vakuutusyhtiöön sovellettaessa huomioon myös konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistamat osakkeet ja määräämisvalta. Vastaavasti otetaan huomioon vakuutusyhtiön ja vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön perustamalle tai niiden yhteydessä toimivalle eläkesäätiölle tai -kassalle kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta. Niin ikään otetaan huomioon sellaisille muille vakuutusyhtiöille kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta, joiden osakepääomasta vakuutusyhtiö tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvat yhtiöt omistavat vähintään 20 prosenttia ja määrän, joka vastaa vähintään 20 prosenttia yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Jos vakuutusyhtiöllä on merkittävästi toisen vakuutusyhtiön kanssa yhteistä johtoa ja hallintoa ja jos lisäksi sen toimintaa on järjestetty yhteisesti toisen vakuutusyhtiön kanssa taikka jos vakuutusyhtiöllä omistamiensa takuusuuksien nojalla on merkittävästi äänivaltaa toisessa vakuutusyhtiössä, ministeriö voi määrätä, että 4 momentin rajoitusta vakuutusyhtiöön sovellettaessa otetaan huomioon myös tällaisen muun vakuutusyhtiön omistamat osakkeet ja määräämisvalta.

(5 mom. kumotaan)

4 §

Vakuutusyhtiö saa ottaa luottoa ainoastaan

3) jäljempänä 2 momentissa tarkoitettuna pääomalainana; *sekä*

4) muissa asianomaisen ministeriön määrittämissä tapauksissa.

3) jäljempänä 2 momentissa tarkoitettuna pääomalainana;

4) muissa asianomaisen ministeriön määrittämissä tapauksissa; *sekä*

5) Vakuutusvalvontaviraston yksittäistapauksessa antamalla luvalla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Tässä laissa *merkittävällä sidonnaisuudella* tarkoitetaan sidossuhdetta, joka syntyy, kun:

1) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö suoraan tai välillisesti omistaa vähintään 20 prosenttia jonkin yhteisön osakkeista, jäsenosuuksista tai yhtiöosuuksista;

2) luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on suoraan tai välillisesti vähintään 20 prosenttia jonkin yhteisön osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänimäärä perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; tai

1) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö suoraan tai välillisesti omistaa vähintään 20 prosenttia jonkin yhteisön osakkeista, jäsenosuuksista, *takuuosuuksista* tai *muista* yhtiöosuuksista;

2) luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on suoraan tai välillisesti vähintään 20 prosenttia jonkin yhteisön osakkeiden, jäsenosuuksien, *takuuosuuksien* tai *muiden* yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänimäärä perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; tai

5 b §

Tässä laissa *vakuutusomistusyhteisöllä* tarkoitetaan emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö. Edellä tässä pykälässä mainituilla yrityksillä tarkoitetaan jäljempänä 14 b luvun 1 §:ssä määriteltyjä emoyritystä, tytäryritystä, vakuutusyritystä, ulkomaista jälleenvakuutusyritystä ja kolmannen maan vakuutusyritystä.

3 luku

Vakuutusyhtiön osakkuus

3 §

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekijä on osakeyhtiö tai siihen rinnastettava ulkomainen yhtiö taikka keskinäinen vakuutusyhtiö, otetaan 1 ja 2 momentissa säädettyjä omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös tämän yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset samoin kuin näiden yhtiöiden perustaman tai niiden yhteydessä toimivan eläkesäätiön tai -kassan omistukset. Konserniin rinnastetaan tätä pykälää sovellettaessa

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekijä on osakeyhtiö tai siihen rinnastettava ulkomainen yhtiö taikka keskinäinen vakuutusyhtiö, otetaan 1 ja 2 momentissa säädettyjä omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös tämän yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset samoin kuin näiden yhtiöiden perustaman tai niiden yhteydessä toimivan eläkesäätiön tai -kassan omistukset. Konserniin rinnastetaan tätä pykälää sovellettaessa

Voimassa oleva laki

ne, jotka ovat keskenään konserniin verrattavassa riippuvuussuhteessa. *Jos ilmoituksen tekijä on toinen vakuutusyhtiö ja tämä yhtiö kuuluu 1 luvun 3 §:n 5 momentissa tarkoitettuun sosiaali- ja terveysministeriön määräämään yhteistoimintaryhmään, otetaan omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös yhteistoimintaryhmään kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset.*

Ehdotus

ne, jotka ovat keskenään konserniin verrattavassa riippuvuussuhteessa.

8 luku

Yhtiökokous

10 §

Yhtiöjärjestyksen muuttamista koskeva päätös on sosiaali- ja terveysministeriön vahvistettua muutoksen viivytyksettä ilmoitettava rekisteröitäväksi, eikä päätöstä saa panna täytäntöön ennen kuin rekisteröiminen on toimitettu. Jos osakepääomaa, enimmäis- tai vähimmäispääomaa taikka osakkeiden nimellisarvoa koskeva yhtiöjärjestyksen muutos edellyttää rekisteröidyn osakepääoman korottamista tai alentamista, tulee muutosta koskeva päätös ministeriön vahvistettua muutoksen kuitenkin edellä olevasta poiketen ilmoittaa rekisteröitäväksi ja rekisteröidä vasta samanaikaisesti korottamisen tai alentamisen yhteydessä. *Jollei rekisteröitäväksi ilmoitettu osakepääoman korotus vastaa vahvistettua yhtiöjärjestyksen muutosta, on noudatettava, mitä 4 luvun 3 §:n 2 momentissa on säädetty.*

Yhtiöjärjestyksen muuttamista koskeva päätös on *Vakuutusvalvontaviraston* vahvistettua muutoksen viivytyksettä ilmoitettava rekisteröitäväksi, eikä päätöstä saa panna täytäntöön ennen kuin rekisteröiminen on toimitettu. Jos osakepääomaa, enimmäis- tai vähimmäispääomaa taikka osakkeiden nimellisarvoa koskeva yhtiöjärjestyksen muutos edellyttää rekisteröidyn osakepääoman korottamista tai alentamista, tulee muutosta koskeva päätös *viraston* vahvistettua muutoksen kuitenkin edellä olevasta poiketen ilmoittaa rekisteröitäväksi ja rekisteröidä vasta samanaikaisesti korottamisen tai alentamisen yhteydessä.

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

3 §

Mitä tämän pykälän 1 momentissa säädetään vakuutusyhtiön tilintarkastajasta ja varatilintarkastajasta, sovelletaan vastaavasti suomalaisen vakuutusomistusyhteisön tilintarkastajaan ja varatilintarkastajaan.

3 a §

Vakuutusyhtiön tilintarkastaja on myös velvollinen ilmoittamaan sosiaali- ja terveys-

Vakuutusyhtiön tilintarkastaja on myös velvollinen ilmoittamaan *Vakuutusvalvonta-*

Voimassa oleva laki

ministeriölle 1 momentissa tarkoitetuista seikoista ja päätöksistä, jotka hän saa tietoonsa suorittaessaan tehtäväänsä yhteisössä, jolla on kirjanpitolain 22 b §:ssä tarkoitettu määräämisvalta siihen vakuutusyhtiöön, jossa hän toimii tilintarkastajana tai johon mainitulla vakuutusyhtiöllä on edellä tarkoitettu määräämisvalta.

Ehdotus

virastolle 1 momentissa mainituista seikoista ja päätöksistä, jotka hän saa tietoonsa suorittaessaan tehtäväänsä yhteisössä, jolla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräämisvalta siihen vakuutusyhtiöön, jossa hän toimii tilintarkastajana tai johon mainitulla vakuutusyhtiöllä on edellä tarkoitettu määräämisvalta. *Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön tilintarkastajan on niin ikään ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusomistusyhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvaa vakuutusyhtiötä koskevista 1 momentissa mainituista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa suorittaessaan tehtäväänsä vakuutusomistusyhteisössä.*

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

8 §

Taseessa tai sen liitteenä on erikseen ilmoitettava 12 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rahalainojen yhteismäärä siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös rahalainoja sille, jolla osakkeen tai takuusuuden omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla on tai voi olla vähintään 10 prosenttia osakkeista, takuusuuksista tai osakkeiden tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä, jos näiden rahalainojen yhteismäärä ylittää ministeriön määräämän ajan.

Jos vakuutusyhtiö on antanut vieraan sitoumuksen vakuudeksi pantteja tai niihin verrattavia vakuuksia, on ne merkittävä ta-

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

3 c §

Vakuutusyhtiön hallituksen on huolehdittava, että vakuutusyhtiöllä on yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävän sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallintajärjestelmistä.

8 §

Taseessa tai sen liitteenä on erikseen ilmoitettava 12 luvun 5 §:n 1 momentissa ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rahalainojen yhteismäärä siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös rahalainoja sille, jolla osakkeen tai takuusuuden omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla on tai voi olla vähintään 10 prosenttia osakkeista, takuusuuksista tai osakkeiden tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä, jos näiden rahalainojen yhteismäärä ylittää Vakuutusvalvontaviraston määräämän rajan.

Jos vakuutusyhtiö on antanut 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun lähipiiriin kuuluvan henkilön tai yhteisön sitoumuksen vakuu-

Voimassa oleva laki

seen liitteeseen ministeriön määräämin tavoin eriteltyinä. Sama koskee vakuutusyhtiön antamia muita kuin vakuutuksiin perustuvia vastuusitoumuksia.

Ehdotus

deksi pantteja tai niihin verrattavia vakuuksia, on ne merkittävä taseen liitteeseen *Vakuutusvalvontaviraston* määräämin tavoin eriteltyinä. Sama koskee vakuutusyhtiön antamia muita kuin vakuutuksiin perustuvia vastuusitoumuksia.

9 §

Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on annettava seuraavat tiedot:

3) pääomalinasta pääasialliset lainaehdot ja sille maksettavaksi sovittu kuluksi kirjaa-maton korko tai muu hyvitys sekä muut pääomalinana koskevat olennaiset tiedot sen mukaan kuin ministeriö määrää;

3) pääomalinasta pääasialliset lainaehdot ja sille maksettavaksi sovittu kuluksi kirjaa-maton korko tai muu hyvitys sekä muut pääomalinana koskevat olennaiset tiedot sen mukaan kuin *Vakuutusvalvontavirasto* määrää;

11 §

Emoyhtiönä oleva vakuutusyhtiö on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on soveltuvien osin noudatettava 1 b, 5, 8 ja 9 §:n sekä osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n säännöksiä.

11 §

Emoyhtiönä oleva vakuutusyhtiö on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen. *Mitä tässä luvussa säädetään konsernitilinpäätöksestä, sovelletaan soveltuvien osin konsernitilinpäätökseen sellaisessa konsernissa, jonka emoyrityksenä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö.*

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on soveltuvien osin noudatettava 1 b, 1 c, 4, 4 a—4 e, 5, 8 ja 9 §:n sekä osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n säännöksiä.

14 luku

Vakuutusyhtiön valvonta

1 §

Vakuutusyhtiöiden valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

14 luku

Vakuutusyhtiön valvonta

1 §

Vakuutusyhtiöiden valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle. *Vakuutusvalvontavirasto valvoo myös suomalaisia vakuutusomistusyhteisöjä siten kuin tässä laissa säädetään.*

2 §

Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on vuosittain toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle oma tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksensä viraston määräämässä ajassa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Vakuutusyhtiön on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

4 §

Asianomaisella ministeriöllä on oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa. Ministeriöllä on oikeus suorittaa tarkastuksia vakuutusyhtiön tiloissa sekä osallistua niihin kokouksiin, joissa päätösvaltaa vakuutusyhtiöasioissa käytetään, ei kuitenkaan päätöksentekoon.

Ministeriöllä on oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön muussa ETA-valtiossa sijaitsevan edustuston toimintaa, joko itse tai edustajansa välityksellä, ilmoitettuaan asiasta tarkastuksen kohteena olevan edustuston sijaintivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske vakuutusyhtiön edustustoja 2 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettussa valtiossa, ellei tämän valtion lainsäädännöstä muut johdu.

Jos siihen on erityinen syy, ministeriö voi ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä niistä on maksutta annettava yhtiölle jäljennös.

5 a §

Asianomainen ministeriö, pyydettyään asiasta Vakuutusvalvontaviraston lausunnon, voi rajoittaa vakuutusyhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos:

6) niissä olosuhteissa, joiden vallitessa toimilupa on annettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei toimilupaa enää annettaisi taikka jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty.

3 §

Vakuutusyhtiön ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

4 §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa. Virastolla on oikeus suorittaa tarkastuksia vakuutusyhtiön tiloissa sekä osallistua niihin kokouksiin, joissa päätösvaltaa vakuutusyhtiöasioissa käytetään, ei kuitenkaan päätöksentekoon.

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön muussa ETA-valtiossa sijaitsevan edustuston toimintaa, joko itse tai edustajansa välityksellä, ilmoitettuaan asiasta tarkastuksen kohteena olevan edustuston sijaintivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle.

Mitä 1 momentissa säädetään Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa, sovelletaan vastaavasti suomalaiseen vakuutusomistusyhteisöön ja sen tytäryhteisöön.

Jos siihen on erityinen syy, Vakuutusvalvontavirasto voi ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä niistä on maksutta annettava yhtiölle jäljennös.

6) niissä olosuhteissa, joiden vallitessa toimilupa on annettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei toimilupaa enää annettaisi taikka jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty;

7) 14 b luvun 7 tai 8 §:ssä tarkoitettujen tervehdyttämissuunnitelman laatiminen tai toteuttaminen on laiminlyöty ja laiminlyönti vaarantaa vakuutetut edut tai jos mainituissa lainkohdissa olevan velvoitteen laiminlyönti muuten on törkeä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 c §

Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa asiamiehen valvomaan vakuutusyhtiön toimintaa:

1) 5 b §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa tai jos Vakuutusvalvontavirasto katsoo vakuutusyhtiön olevan joutumassa sellaiseen tilaan;

2) 14 b luvun 7 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa;

3) jos vakuutusyhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä; tai

4) jos vakuutuksenottajien tai vakuutettujen edut muutoin saattavat vaarantua.

Asiamiehellä on tehtävässään 14 luvun 1—4 §:n mukaiset oikeudet. Lisäksi asiamiehellä on oikeus tarvittaessa kutsua yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston kokous tai yhtiökokous koolle ilmoittamansa asian käsittelemään varten.

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määrämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhtiön varoista viraston määrämällä tavalla.

10 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 3—6 §:ssä tai 7 luvun 4 §:ssä taikka 15 luvun 2, 3, 11 tai 21 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

10 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 3—6 §:ssä, 7 luvun 4 §:ssä, 14 b luvun 7—9 tai 11 §:ssä taikka 15 luvun 2, 3, 11 tai 21 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Uusi 14 b luku

15 luku

Selvitystilasta ja purkamisesta

1 §

Vakuutusyhtiö, jonka toimilupa on peruutettu, on selvitystilassa ja purettava.

15 luku

Selvitystilasta ja purkamisesta

1 §

Vakuutusyhtiö, jonka toimilupa on peruutettu, on selvitystilassa ja purettava. Jos toimiluvan peruuttaminen johtuu siitä, että vakuutusosakeyhtiö, jonka koko vakuutuskanta on luovutettu toiselle vakuutusyhtiölle, ilmoittaa luopuvansa vakuutusliikkeen harjoit-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tamisesta, yhtiö voi kuitenkin jatkaa toimintaansa muuta liiketoimintaa harjoittavana osakeyhtiönä ilman tässä luvussa säädettyä selvitys- ja purkamismenettelyä tehtyään tarvittavat muutokset yhtiöjärjestykseen. Yhtiöjärjestyksen muutos on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa toimiluvan peruuttamisesta. Jos yhtiöjärjestyksen muutosta ei ole ilmoitettu rekisteröitäväksi sanotussa ajassa tai jos rekisteröinti on evätty ja epäämispäätös on saanut lainvoiman, päätös toiminnan jatkamisesta on rauennut. Tässä momentissa tarkoitettulle yhtiöjärjestyksen muutokselle ei vaadita Vakuutusvalvontaviraston vahvistusta.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa, 8 §:ssä, 9 §:n 3 kohdassa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 5 a §:n 1 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 5 a §:n 1 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä, 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000. Lain 10 luvun 3 c § ja 14 b luvun 4 ja 8 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001.

Tämä lain 10 luvun 11 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran konsernitilinpäätöksen laatimiseen siltä tilikaudelta, joka on kulumassa tämän lain tultua voimaan tai joka alkaa lain voimaantulon jäl-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keen.

Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on toimitettava oma tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksensä Vakuutusvalvontavirastolle ensimmäistä kertaa siltä tilikaudelta, joka on kulumassa tämän lain tultua voimaan tai joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä säädetty mukautettu vakavaraisuuslaskelma on laadittava ensimmäistä kertaa sen tilinpäätöksen yhteydessä, joka on kulumassa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai joka alkaa kyseisenä kalenterivuonna.

Ne ministeriön antamat määräykset ja päätökset, joiden antaminen 10 luvun 8 §:n ja 9 §:n 3 kohdan mukaan siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät tämän lain voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

2.

Laki

ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (398/1995) 3 §:n 2 momentti ja 56 §:n 2 ja 3 momentti, muutetaan 2 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta ja 43 § sekä lisätään 2 §:n 1 momenttiin uusi 8 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) vahinkovakuutuksella muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) lueteltuihin vahinkovakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa; sekä

6) vahinkovakuutuksella muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) lueteltuihin vahinkovakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa;

Voimassa oleva laki

7) kotivaltiolla valtiota, jonka lainsäädännön mukaan ulkomainen vakuutusyhtiö on perustettu ja jossa sillä on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka.

Ehdotus

7) kotivaltiolla valtiota, jonka lainsäädännön mukaan ulkomainen vakuutusyhtiö on perustettu ja jossa sillä on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka, sekä

8) **ministeriöllä tai asianomaisella ministeriöllä sosiaali- ja terveysministeriötä, ellei asetuksella toisin säädetä.**

3 §

Soveltamisalan ulkopuolelle jäävä toiminta

Asetuksella voidaan säätää, ettei tätä lakia myöskään sovelleta sellaisten ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittamaan vahinkovakuutusliikkeeseen, joiden kotivaltioissa toimivien vahinkovakuutusta harjoittavien ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden valvonta ei perustu muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta annetun neuvoston direktiiviin (92/49/ETY).

(2 mom. kumotaan)

43 §

Toiminnan tarkastus

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tarkastaa kolmannen maan vakuutusyhtiön ja sen sivuyhtiön liikettä ja muuta toimintaa Suomessa. Jos erityistä syytä on, ministeriö voi ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä niistä on annettava jäljennös yhtiölle maksutta.

Tarkastusta varten ministeriö voi määrätä erityisen asiantuntijan. Hänen palkkionsa vahvistaa ministeriö, ja se suoritetaan asianomaisen yhtiön varoista ministeriön määräämällä tavalla.

43 §

Toiminnan tarkastus

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus tarkastaa kolmannen maan vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa Suomessa. Jos erityistä syytä on, virasto voi ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä niistä on annettava jäljennös yhtiölle maksutta.

Tarkastusta varten Vakuutusvalvontavirasto voi määrätä erityisen asiantuntijan. Hänen palkkionsa vahvistaa virasto, ja se suoritetaan asianomaisen yhtiön varoista viraston määräämällä tavalla.

56 §

Muun liiketoiminnan harjoittaminen

Kolmannen maan vakuutusyhtiö saa ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa omistaa

(2 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa suomalaisessa osakeyhtiössä osakeenemmistön tai enemmistön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, jos yhtiön toimintaa voidaan pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä tai yhtiö on asunto- tai kiinteistöyhtiö taikka julkisen valvonnan alainen luotto- taikka rahoituslaitos tai rahastoyhtiö. Mitä edellä säädetään osake-enemmistöstä ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeyhtiössä, sovelletaan myös vastaavaan määräämisvaltaan muussa suomalaisessa yhteisössä. Jos kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamasta äänimäärästä sellaisessa suomalaisessa osakeyhtiössä tai vastaava määräämisvalta sellaisessa muussa suomalaisessa yhteisössä, joka harjoittaa muuta elinkeinoa kuin vakuutusliikettä, käytetään mainitusta osakeyhtiöstä tai yhteisöstä tässä laissa nimitystä sivuyhtiö.

Sovellettaessa 2 momentissa säädettyä rajoitusta kolmannen maan vakuutusyhtiöön otetaan huomioon myös yhtiön sivuyhtiölle sekä yhtiön ja sen sivuyhtiön perustamalle tai niiden yhteydessä toimivalle eläkesäätiölle tai -kassalle kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta. Jos kolmannen maan vakuutusyhtiö on samassa konsernissa toisen Suomessa toimiluvan saaneen vakuutusyhtiön kanssa, otetaan vastaavasti huomioon tälle toiselle vakuutusyhtiölle kuuluvien osakkeiden ja määräämisvallan lisäksi myös sen sivuyhtiölle ja niiden perustamalle tai niiden yhteydessä toimivalle eläkesäätiölle tai -kassalle kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta. Niin ikään otetaan huomioon sellaisille muille vakuutusyhtiöille kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta, joiden osake- tai takuupääomasta kolmannen maan vakuutusyhtiö tai sen konserniin kuuluvat yhtiöt omistavat vähintään 20 prosenttia ja määrään, joka vastaa 20 prosenttia yhtiön kaikkien osakkeiden tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä. Jos kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on toisen Suomessa toimiluvan saaneen vakuutusyhtiön kanssa merkittävästi yhteistä johtoa ja hallintoa ja jos lisäksi sen toimintaa on järjestetty yhteisesti toisen vakuutusyhtiön kanssa, sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä, että 2 momentin rajoitusta kolmannen maan vakuutusyhtiöön sovellettaessa otetaan huomioon myös tällaisen muun va-

(3 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuutusyhtiön omistamat osakkeet ja määräämisvalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 2000.

3.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 5 § ja 12 §:n 4 momentin johdantokappale, sellaisena kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 83/1999 ja 12 §:n 4 momentin johdantokappale laissa 640/1997, sekä lisätään lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa, 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 2 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 ja 3 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 5 b ja 6 §:ää, 16 luvun 13 §:n 3 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 3 momenttia, 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa, 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 5 b ja 6 §:ää, 16 luvun 13 §:n 3 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 3 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 a §

Toimivaltainen ministeriö

Tässä laissa ministeriöllä tai asianomaisella ministeriöllä tarkoitetaan sosiaali- ja terveysministeriötä, ellei asetuksella toisin säädetä.

5 §

Omistus vieraalla toimialalla

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa ilman asianomaisen ministeriön lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa osakeyhtiössä osake-enemmistöä tai enemmistöä kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, jollei yhtiön toimintaa voida pitää työeläkevakuutusliikkeeseen liittyvänä tai jollei yhtiö ole asunto- tai kiinteistöyhtiö.

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa ilman asianomaisen ministeriön lupaa omistaa yli kymmentä prosenttia osakkeista tai kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa.

Mitä edellä säädetään osake-enemmistöstä ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeyhtiössä, sovelletaan myös vastaavaan määräämisvaltaan muussa yhteisössä. Muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavaa osakeyhtiötä tai muuta yhteisöä, jossa työeläkevakuutusyhtiöllä on enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai sitä vastaava määräämisvalta, kutsutaan jäljempänä tässä laissa sivuyhtiöksi.

Jos työeläkevakuutusyhtiö kuuluu vakuutusyhtiön konserniin, otetaan 1 momentissa säädettyä rajoitusta työeläkevakuutusyhtiöön sovellettaessa huomioon myös konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistamat osakkeet ja määräämisvalta. Vastaavasti otetaan huomioon työeläkevakuutusyhtiön sivuyhtiölle sekä työeläkevakuutusyhtiön, työeläkevakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön sivuyhtiön perustamalle tai niiden yhteydessä toimivalle eläkesäätiölle tai -kassalle kuuluvat osakkeet ja

5 §

Omistus vieraalla toimialalla

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa hankkia osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua määräämisvaltaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa yhteisössä, jollei yhteisön toimintaa voida pitää työeläkevakuutusliikkeeseen liittyvänä tai jollei se ole asunto- tai kiinteistöyhteisö.

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa yksin eikä yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa yli kymmentä prosenttia osakkeista, jäsenosuuksista tai yhtiöosuuksista eikä yli kymmentä prosenttia kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa rahastoyhtiötä lukuun ottamatta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

määräämisvalta. Niin ikään otetaan huomioon sellaisille muille vakuutusyhtiöille kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta, joiden osake- tai takuupääomasta työeläkevakuutusyhtiö tai työeläkevakuutusyhtiön konserniin kuuluvat yhtiöt omistavat vähintään 20 prosenttia ja määrän, joka vastaa vähintään 20 prosenttia yhtiön kaikkien osakkeiden tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä. Jos työeläkevakuutusyhtiöllä on merkittävästi toisen vakuutusyhtiön kanssa yhteistä johtoa ja hallintoa ja jos lisäksi sen toimintaa on järjestetty yhteisesti toisen vakuutusyhtiön kanssa, asianomainen ministeriö voi määrätä, että 1 momentin rajoitusta työeläkevakuutusyhtiöön sovellettaessa otetaan huomioon myös tällaisen muun vakuutusyhtiön omistamat osakkeet ja määräämisvalta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun omistukseen lasketaan myös sellaiset osakkeet ja niiden tuottama äänimäärä, jotka työeläkevakuutusyhtiö voi optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla merkitä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun omistukseen lasketaan myös sellaiset osakkeet ja niiden tuottama äänimäärä, jotka työeläkevakuutusyhtiö voi optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla merkitä.

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai jonkin edellä mainitun yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. Tämä ei kuitenkaan koske hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyyttä vakuutusyhtiössä:

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen rahastoyhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenyyttä lukuun ottamatta tai jonkin edellä mainitun yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. Tämä ei kuitenkaan koske hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyyttä vakuutusyhtiössä:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 2000.

4.

Laki**vakuutusyhdistyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 5 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 340/2000,

muutetaan 12 luvun 6 a §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta sekä 7 §,

sellaisina kuin ne ovat mainitussa laissa 340/2000 sekä

lisätään 10 lukuun uusi 4 a §, 12 luvun 6 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 340/2000, uusi 7 kohta, 12 lukuun uusi 6 d § ja lakiin uusi 12 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

5 §

5 §

Vakuutusyhdistys saa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa osakeyhtiössä osake-enemmistön tai enemmistön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, jos yhtiön toimintaa voidaan pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä taikka jos yhtiö on asunto- tai kiinteistöyhtiö. Mitä edellä säädetään osake-enemmistöstä ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeyhtiössä, sovelletaan myös vastaavaan määräämisvaltaan muussa yhteisössä.

(3 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 luku

10 luku

Tilinpäätös

Tilinpäätös

4 a §

Vakuutusyhdistyksen hallituksen on myös huolehdittava, että yhdistyksellä on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävät sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallintajärjestelmistä.

12 luku

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

Vakuutusyhdistysten valvonta

6 a §

Vakuutusvalvontavirasto voi määrätä vakuutusyhdistyksen toiminnan lopetettavaksi, jos:

5) yhdistys ei ole kyennyt sille asetetussa määräajassa suorittamaan 6 b §:ssä tarkoitetussa taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmassa tai lyhyen aikavälin rahoitus-suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä; *taikka*

6) niissä olosuhteissa, joiden vallitessa yhdistysjärjestys on vahvistettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei yhdistysjärjestystä enää vahvistettaisi, taikka toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty.

6 a §

Vakuutusvalvontavirasto voi määrätä vakuutusyhdistyksen toiminnan lopetettavaksi, jos:

5) yhdistys ei ole kyennyt sille asetetussa määräajassa suorittamaan 6 b §:ssä tarkoitetussa taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmassa tai lyhyen aikavälin rahoitus-suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä;

6) niissä olosuhteissa, joiden vallitessa yhdistysjärjestys on vahvistettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei yhdistysjärjestystä enää vahvistettaisi, taikka toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty; *taikka*

7) 12 a luvun 7 tai 8 §:ssä tarkoitetun tervehdyttämissuunnitelman laatiminen tai toteuttaminen on laiminlyöty ja laiminlyönti vaarantaa vakuutetut edut tai jos mainituissa lainkohdissa olevan velvoitteen laiminlyönti muuten on törkeä.

6 d §

Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa asiamiehen valvomaan vakuutusyhdistyksen toimintaa:

1) 6 b §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa tai jos Vakuutusvalvontavirasto katsoo vakuutusyhdistyksen olevan joutumassa sellaiseen tilaan;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 4—6 tai 6 a—6 c §:ssä, 6 luvun 4 §:ssä taikka 13 luvun 2 tai 4 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

7 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 4—6 tai 6 a—6 c §:ssä, 6 luvun 4 §:ssä, 12 a luvun 7—9 tai 11 §:ssä taikka 13 luvun 2 tai 4 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Uusi 12 a luku

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000. Lain 10 luvun 4 a § ja 12 a luvun 4 ja 8 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001.

Tämän lain 12 a luvun 5 ja 6 §:ssä säädetty mukautettu vakavaraisuuslaskelma on laadittava ensimmäistä kertaa sen tilinpäätöksen yhteydessä, joka on kulumassa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai joka alkaa kyseisenä kalenterivuonna.